

Ліхтарики

Світлана Романенко

Повість

***Присвячую кожному Ліхтаріку на землі
й у небі: кожному герою, кожній дитині,
кожній родині, другу, волонтеру, військовому,
рятівнику, медику, вчителю — усім,
бо ліхтарик є у кожного з вас.
Дякую вам, Ліхтаріки!***

Коли ця книжка стане твоєю, вона буде
унікальною, як ти. Вона буде єдиною в цілому
світі завдяки твоїм малюнкам.

Гортай сторінки, шукай місця для
малюнків і зроби книжку неповторною.
Залишай на сторінках нотатки, наліпки,
малюнки — все, що бажаєш.

Ці малюнки допоможуть зберегти
особливі миті дитинства, твої думки
й настрої, аби згодом переглянути їх
і поринути у приємні спогади.

Ти можеш розмалювати книгу й подарувати
її найдорожчій для тебе людині.

Даруючи світло свого ліхтарика, ти побачиш,
що світла в цьому світі стане більше й воно
повернеться до тебе примноженим.

На порожньому білому екрані монітора блимає курсор, на столі замість кави
солодкий чай із печивом, а поруч мій асистент кіт Сапфір, справжній, невігаданий.
Ось він сидить і пильно слідкує за тим, як я помалу набираю слова, одне за одним.

Старенька клавіатура мимоволі обертається на антикварну друкарську машинку,
яскраві кольори кімнати стають відчутно приглушеними, як на вінтажній листівці, а я,
ніби справжній письменник, зосереджено друкую свій твір.

Я відхиляюся на спинку стільця і, заплющивши очі, відчуваю запах нової пригоди.
Щось неймовірно, незвідане і цікаве уже поруч, десь за рогом, або вже майже на
порозі. Я добре знаю це відчуття, цей дивний стан, коли тут і зараз порожньо і
самотньо, але кожна клітиночка мого тіла розуміє, що ось-ось станеться воно — щось
надзвичайне і важливе.

Передчуття майбутньої пригоди чимось схоже на мрію. Воно так само ніжно огортає підсвідомість й заповнює увесь навколишній простір солодким ароматом очікування. Всі органи чуттів починають працювати у посиленому режимі, аби не проґавити ту саму чарівну мить, коли все почнеться. Може, зараз? Чи за мить?

Мозок стрімко починає змальовувати перші яскраві начерки. В підсвідомості з'являються нові, ще не зрозумілі постаті, ледь чутно доносяться уривки слів, відчуваються нотки нових ароматів, не притаманних моїй кімнаті. Фантазія поглинає підсвідомість повільно й обережно, аби не сполохати оте нове, цікаве і незвідане, бо ж воно таке тендітне й невагоме, наче малесенька хмарка посеред розпеченого літнього неба.

— Лесику, мені час іти, — почулося здалеку, ніби із сусідньої хмари. — Чуєш, синку, я вже іду на роботу.

— Так, мамо, зачекай, — вигукнув я у відповідь і, покинувши свої роздуми, швиденько вибіг із кімнати. Мрії й фантазії почекають, бо вони хоч і легкі, проте всюдисущі. Я ніколи не боюся їх втратити або загубити. Мої мрії та фантазії завжди тягнуться за мною невидимим шлейфом, ніби тонка й невагома павутинка.

— Мамо, а ти пізно повернешся?

— Думаю, що ні. Сьогодні ж перший день літніх канікул, тож увечері будемо їсти морозиво й подивимось новий цікавий фільм.

— О, так, — промовив я і миттєво відчув у роті солодкий ванільний присмак. — Я оберу найкращий фільм, тобі неодмінно сподобається.

У відповідь мама лишень схвально усміхнулася, адже кіно для нас — це дещо особливе, це наше справжнє захоплення.

— Лесику, обід в холодильнику, смаколики до чаю на столі, морозиво зачекає до вечора. Сапфір уже поїв. Я тебе люблю!

— І я тебе!

— Якщо матимеш бажання, приходь до мене по обіді, погуляєш у парку, — запропонувала мама і ніжно мене поцілувала, так само ніжно, як і кожного ранку. — Бувай, сонечко.

— Бувай!

Я зачинив двері й швидко побіг до вікна, аби встигнути провести маму своїм поглядом. Мить, і вона випурхнула із дверей під'їзду, ніби казкова фея, маленька, тоненька, у легкій квітчастій сукенці. Її довге вогняно-руде волосся усміхалося сяйвом ранішнього сонця і ритмічно підстрибувало в такт її ходи. Вона могла б стати героїнею якоїсь із моїх історій. Я б домалював їй два ніжних прозорих крильця, щоби вона могла літати поміж зефірових хмар. Моя мама — фея, казкова фея мрій.

Цієї миті я відчув чийось присутність поруч й легкий запах шоколаду. Я озирнувся довкола, шукаючи поглядом Сапфіра. На мій подив нікого я не побачив. В кімнаті насправді окрім мене нікого. Мабуть, здалося, адже це відчуття так само раптово зникло, як і з'явилося.

Я швиденько шмигнув до комп'ютера, аби змалювати словами чарівний образ феї,

який дуже личив мамі. Слова вправно шикувалися рівненькими рядочками, наче слухняні солдатки. Рядок за рядком, слово за словом мої думки перетворилися на неймовірний образ, легкий, невагомий, але надзвичайно прекрасний. Мимоволі в голові сяйнула думка, що моя фея дужче схожа на янгола, аніж на казкову фею. Можливо.

— Мур-м'яв! Вр-вр-вр-р-р-р-р!

— Фу, Сапфір, прибери хвоста. Прямо у носа. Лоскотно!

Страшенно не люблю, коли він ось так тихенько підкрадається і починає лашитись прямо перед обличчям. Ходить по столу, туди-сюди, туди-сюди. І кожен раз йому потрібно хвостом аж попід носом у мене провести. А коли вже увесь мій ніс у котячій шерсті, то він думає, що можна і на клавіатуру вмоститись. Чом би й ні? Більше ж місця для відпочинку немає. І якби ж то тільки вмоститись, треба ж іще потім добряче поїорзати по клавішах, щоби надрукувати мені щось на кшталт "ракшгпенфушкім па". Ваші коти певно теж таке друкують.

Насправді він найкращий у світі кіт. Це найдобріший кіт у світі, який не вміє дряпатися й кусатися. Завжди вислухає, не перебиває і навіть не думає глузувати. Шкода, що відповісти не може. Але то не страшно, адже його очі можуть висловити більше, ніж усі слова, що існують у світі.

Одного разу я звернув увагу, що Сапфірові очі схожі на дві скляні півкулі. Такі самісінькі, як ті, що дарують на Різдво. Великі чарівні кулі із маленькими невагомими сніжинками. Іноді зазирну коту в очі, а там захований цілий світ. Ніби й кімната схожа, і хлопець, як я, але все зовсім інше, по-котячому особливе, глибоке. Здається, досить лишень одного кроку, аби впасти у цей котячий всесвіт і потонути в його глибині.

Мої руки мимоволі занурилися у м'яку теплу шерсть, почулося ніжне рипуче муркотіння й одразу чомусь захотілося обійняти Сапфіра. У відповідь він, не зволікаючи, обійняв мене, тільки не лапами, а хвостом. Так, знову цей хвіст із шерстю.

Мама дещо переймається тим, що в мене замість друзів однолітків, найкращий друг кіт. Насправді друзі в мене є, але на самоті із котом я проводжу значно більше часу, ніж з однолітками. Саме в тиші я чую свої думки, маю змогу досліджувати цей світ й складати нові історії.

Річ у тім, що хлопці зі школи любляють здебільшого футбол, а я тяжію до письменництва і пригод. Окрім школи у нас майже немає спільних інтересів. Ми слухаємо різну музику, дивимось різні фільми, читаємо зовсім несхожі книжки. Хоча, на те ми й люди, щоби бути різними.

Світ довкола нас різнобарвний, цікавий і непередбачуваний, він сповнений загадок, які ми повинні розгадати, крокуючи кожен своїм шляхом. Час від часу у мене виникає бажання вимкнути комп'ютер і на власні очі побачити якомога більше цікавого у світі. Нові люди, особливі місця й знайомства — чудове джерело натхнення.

Я люблю спостерігати за перетворенням хмар, як вони обертаються на дивовижних істот. Цікаво було б зафільмувати, як надвечір в небі розливаються і змішуються, наче

фарби художника, неповторні кольори. Рожеві, жовтогарячі, вогняно— полум'яні барви розтікаються небокраєм, утворюючи унікальні полотна. Кожен захід сонця особливий і не повториться вже ніколи.

Цікаво також власноруч змайструвати повітряного змія й запустити в небо. Можна бігти за ним, ледь торкаючись землі, і керувати його шаленим польотом. Міцна мотузка, наче повідець, натягується й увесь час нагадує, що змії бажає волі й будь-якої миті може вирватись на свободу.

Я знову поринув у свої роздуми. Думаю саме час піти прогулятися.

— Сапфір, лишаєшся вдома за головного. Шкоду не роби, ти уже дорослий кіт. А комп'ютер я вимикаю, тобі він не потрібен.

Я нашвидкуруч вдягнувся, двічі шкрябонув гребінцем по волоссю і, прихопивши смартфон, вилетів у двір. Сходами я летів, так, ніби лижник ковзає по горах. В передостанньому прогоні мого носа знов торкнувся той знайомий мені запах шоколаду, що з'являвся удома. Я мимохіть понюхав рукав джинсівки й здивовано закотив очі вверх, адже очевидно, що ніякого шоколаду там немає й бути не могло.

Уже вшосте я зустрічаю цей перший день літніх канікул. Я мав би шалено радіти. Проте чомусь зазвичай виявляється зовсім щось протилежне. Завжди стається те, чого загалі не мало б бути. Мабуть, так відбувається через відсутність плану. Ще вчора я біг до школи, спілкувався з однокласниками, мав купу справ і усіляких шкільних доручень, а мій 10

щоденний графік був розписаний майже погодинно на тиждень уперед. А що сьогодні? Я вільний. Я вільний на всі сто відсотків.

Протягом усього навчального року я безперестанку мріяв про канікули. Я над усе у світі жадав свободи від уроків, прагнув якнайшвидше звільнитися від нав'язливих домашніх завдань, а коли отримав бажане, розгубився. Дивно, але я дійсно розгубився, бо не планував нічого на літо. Ось вона свобода, а що з нею робити, не знаю. Певно, що нічого. На те вона і свобода, аби бути просто вільним. Саме для цього існують канікули. Це час, аби відпочивати, байдикувати й насолоджуватися літом.

Коли немає точного плану дій, краще не вигадувати занадто ризикованих пригод. Зазвичай я керуюся простим правилом: найцікавіша пригода станеться саме тоді, коли навмисно не шукаєш її. Тим паче я вже майже відчуваю її аромат, що постійно супроводжує мене протягом кількох тижнів.

Мене кілька тижнів переслідує нав'язливе передчуття чогось суперово-цікавого. От тільки чого саме, я сказати не можу. Треба чекати. А доки чекаєш на пригоду, потрібно робити щось просте й корисне, тому прогулянка у парку підходить якнайкраще.

II

„До парку я йшов хвилин п'ятнадцять. Це особливий парк. Моя мама працює медсестрою у госпіталі для військових. На території госпіталю є величезний — ну, принаймні мені так здається — парк для прогулянок. Мама знає, що я дуже люблю тишу, тому часто запрошує мене у цей парк. Саме в тиші можна почути власні думки й

фантазії, а потім занотувати їх, щоби не загубились.

Здалеку територія госпіталю схожа на величезний дикий ліс закутий високим кованим парканом, наче залізними кайданами. Високі старі дерева своїми могутніми розлогими гілками надійно сховали цегляну будівлю госпіталю, яку майже не видно поміж багатії зелені.

Коли підходиш до паркану ближче, здається, що це якийсь казковий палац, загублений і занедбаний, але від того не менш величний і захопливий. Доки не зайдеш на територію парку, уява вправно малює дивовижні образи казкових створінь, які могли б ховатися у чарівному лісі.

Насправді ж реальність показує зовсім іншу картину, сумну і по-лікарняному буденну. Замість фей, парком швидко бігають медсестри у біленьких, старанно випрасуваних халатиках. Інших казкових героїв теж немає. Натомість алеями гуляють поранені бійці, які лікуються у госпіталі.

Поранених багато. Я знаю звідки прийшло це лихо і чому так відбувається, але ми з мамою не говоримо про це, бо вона одразу починає плакати. Я не хочу її засмучувати. Мені достеменно відомо, що те лихо має ікла і боляче кусає. Воно має величезні чорні лапи, якими руйнує будинки. Воно, наче дракон, плюється вогнем і дихає смертю. Воно таке підступне і брехливе, що не має права називатися жодним словом у словнику — воно не має права існувати.

Доки я порпався у своїх думках, дістався до головного корпусу госпіталю. Попереду мене чекали високі бетонні східці, а поруч широкий пандус, аби можна було з'їжджати на візках. Так, візків тут їздить багато, вони скрізь.

Майже на східцях я зустрів Олену Іванівну — головну медсестру у відділенні, де працює мама. Я так розумію, що вона ніби начальник серед інших медсестер. Пані Олена привітна добра жінка, але вона суворо дотримується лікарняних правил, тому іноді від неї можна отримати того ще прочухана.

— Добрий день, Олено Іванівно.

— Добрий, добрий, Лесику, — усміхнулась медсестра у відповідь. — А мама твоя щойно вийшла, вона повела на прогулянку одного із бійців. Шукай її з Назаром отам біля сосен, де білки.

— Чудово, дякую, — зрадів я і швиденько чкурнув до білок. А потім, згадавши про ввічливість, голосно прокричав: — Вдалого вам дня і слухняних хворих!

Не знаю почула вона чи ні, адже я, наче очманілий, не озираючись, летів до мами.

Соснова алея була найстарішою у парку. Навіть уявити не можу, скільки років цим деревам. Вони, ніби величні стародавні лісові воїни вишикувалися у дві шеренги, несучи свою варту. На мить я спинився і, піднявши угору голову, сп'янів від захвату — неймовірна велич. Вітер ледь-ледь лоскоче верхівки могутніх сосен, вони тихенько перешіптуються, ніби питають одне одного: "А хто це тут ходить?".

— Це я, — ще не почувши питання, тихенько відповів я.

На мить мені здалося, що у парку панує абсолютна тиша, але тільки на мить. Під моєю ногою підступно тріснула суха гілочка. Звідки вона взялася?

— Обережно, дивися, куди ступаєш, — незнайомий голос ніби опалий листок спустився на мене десь із верху, а, може, і навпаки виринув із-під землі.

— Перепрошую, а ви хто?

У відповідь я почув суцільне мовчання, тобто не почув взагалі нічого. Може, здалося? Іноді таке буває. Я звісно ж сумнівався, хоча був майже стовідсотково упевнений, що чув чийсь голос.

— То ти дивишся під ноги, чи ні? — пролунало ще голосніше, аніж уперше.

— Я більше не наступав на гілку, — виправдовувався я, не знаючи перед ким.

— До чого тут гілки? Ти вже вдруге ледь не розчавив моїх маленьких... — голос трішки завагався, але все ж договорив, — хух.

— А-а-а? Кого? — обернувся я й впритул побачив перед собою Діда. Це був невеличкого зросту старенький чоловік із пишною, аж до колін, сивою бородою. Його одяг був скоріше за все льняний, і, попри зношеність, мав чистий охайний вигляд.

Я обережно схилився до землі й почав пильно вдивлятися в асфальтову пилуку, намагаючись знайти оте загадкове створіння, що я мало не розчавив. Звісно ж я читав казку про хух, але і подумати не міг, що вони існують насправді. І хоча сумнівам моїм і дивуванню не було меж, я все ж таки зібрався із думками й промовив:

— Вибач, малесенька хухо, я ненавмисне.

На мить навколо запанувала тиша, яку перервав ніжний тонесенький голосок:

— Діду, можна я покажуся? Він уже перепросив.

Дід невітно похитав головою, важко видихнув й замислено поглянув убік. Він не сказав жодного слова, тому я зрозумів, що бовкнув щось не те. Я відчув себе досить ніяково. Може мені здалося, що я чую якийсь голос? А може Дід насміхається з мене?

Загалом дідусь справляв приємне враження, тому після деякого вагання я наважився запитати:

— Вибачте, так це ви той самий Дід?

— Чи той, чи не той, не знаю. Я цей, що саме тут і зараз, — заплутано відповів старенький. А потім, вказуючи мені навкруги сухою де-не-де вкритою мохом палицею, додав: — Поглянь краще на них, вони цікавіші, ніж я.

Я слухняно поглянув довкола себе й отетерів. Парк ніби осіннього ранку густо затягло імлою, але не сірою, як це буває восени, а якоюсь золотаво— сонячною. Таке враження, ніби я дивлюся крізь жовте скельце. Вдалині я помітив людей на лавці, але вони майже не рухалися. Здавалося, що звичне життя у парку уповільнилось у сотні разів. Але парк не заснув! Навпаки, життя в ньому забувало новими яскравими барвами.

Поруч зі мною на лавці сиділа малесенька пухнаста істота. Вона була трішки схожа і на хом'яка, і на товстеньке круглобоке кошеня. Обличчям і ручками, якщо можна так сказати, вона дуже нагадувала малесеньку мавпочку. Хвостика я не помітив. Можливо, він такий коротенький, що геть загубився поміж пухкого хутра. З голови у хухи стирчала рожева квітка.

Потихеньку з-під кущів почали виходити інші малесенькі хухи. Одна, он іще одна, а онде їх ціла зграйка. Дивні створіннячка! Деякі хухи з цікавістю підійшли

роздивитися мене ближче, а деякі були так заклопотані своїми справами, що навіть і не помітили моєї присутності.

Кожна хуха мала свою особливість і вирізнялась поміж інших. Дехто мав кілька жовтих квіток на голові. У одної хухи я помітив одну квіточку конюшини на голові й багацько дрібних білих квітів довкола шиї, що нагадували квітчасте намисто. Якби хухи завмерли посеред газону, я б подумав, що це клумба, всяяна квітами.

На моєму обличчі розпливлася широка усмішка, а очі загорілися шаленим захватом. В голові гриміла, наче святковий салют одна єдина думка: "Хухи — справжні! Байдуже, як це сталося, але це сталося, і саме зі мною! Я побачив хух! Йухуу!!!".

— Це просто неймовірно! Невже це все можливо, чи це просто сон? — моя рука квапливо потяглася за смартфоном, аби сфоткати усе те, що я бачу.

— Це можливо, — коротко, але абсолютно серйозно і беззаперечно відповів Дід. Він стояв і, ледь стримуючи сміх, спостерігав за тим, як я намагаюся сфотографувати хух.

— Е-е-е, а чому камера не працює? — розпачливо промовивши, обернувся я до Діда.

— Твій смартфон із реального світу й фотографує лише реальне. Хухи — створіння іншого світу, чарівного, загадкового й надійно схованого від сторонніх очей.

Я не знав, що сказати. В голові промайнула навіть думка про те, що це може бути лише сон. Я ще раз навів камеру на хух, але марно. Мовчки я дивився на хух, вони на мене. Неймовірні створіння!

Вони тихенько перешіптувалися між собою, переглядалися, але заговорити чи підійти ближче не наважувалися. А я і не наполягав. Навіщо поспішати, адже я сам дещо спантеличений.

Нарешті довгу паузу перервав Дід:

— У мене, хлопче, до тебе важлива справа. По-перше, про маму не турбуйся, вона не помітить твоєї відсутності. Ти зараз знаходишся у світі поміж світами. Ми всі тут існуємо ніби поруч із вами, людьми, але за своїми законами часу і простору. Саме тому ти не можеш сфотографувати те, що зараз бачиш. Вибач, але це задля безпеки.

Дід говорив спокійно і переконливо. Він обернувся, зробив кілька кроків і присів на гарненько пофарбовану соковито-зелену лавку. Його суворий вираз обличчя дав мені зрозуміти, що розмова дійсно важлива і що часу вона займе багацько. Не чекаючи запрошення, я примостився поруч із ним й нашорошив вуха.

Майже миттєво лавку заповнили малесенькі хухи. Найпрудкіші повсідалися Діду на коліна, деякі повмощувалися поруч із ним, а деякі позалазили на спинку лавки. Одна найсміливіша хуха сіла поруч зі мною.

— Привіт, — тихенько промовила Хуха.

— Привіт, — відповів я й усміхнувся до крихітки. А потім додав вже голосніше, аби чули всі присутні: — Мене звуть Олесь. Дуже приємно з вами усіма познайомитись.

— І нам приємно, — сказав Дід, уважно окинувши поглядом малесеньких хух, ніби квочка, що турбується про своїх курчат, і одразу ж почав про важливе. — Я давно спостерігаю за тобою і твоєю мамою...

Я здивовано поглянув на Діда, але нічого не сказав. Мені було надзвичайно цікаво дізнатися про 18

нього якомога більше. Я хотів чути й знати все-все про Діда, і про малесеньких хух і про усю дивину, що коїться у парку. Я думав, що це звичайний парк, яким я ходив майже щодня. Відчуття присутності чогось фантастичного у мене були, проте я думав, що це лише мої вигадки.

Я приготувався слухати мовчки й без зайвих запитань. Хоча, запитань у моїй голові було повнісінько, адже не кожного дня зустрінеш дивних створінь, які ще й говорити вміють. Та і дивини, виявляється, у парку більше, ніж мені спершу здалося. Ще й запах отої жаданої й довгоочікуваної пригоди досяг найбільшої концентрації. Ось-ось, і її можна буде вхопити за хвоста. Дійсно, в моїй голові занадто багато думок, наче бджіл у вулику.

— Так от, — продовжив Дід, — ми із хухами давно спостерігаємо за тобою і за твоєю мамою. Ви дуже хороші люди. У людях часто ховається заздрість, злість, підступність, образи, жадоба або страх — все це, ніби вірусна інфекція виїдає людину із середини, знищує її внутрішнє тепло й світло. Іноді буває, іде повз людина, ніби звичайна, але сіра, бо душа її порожня, без світла. Ви ж із мамою інші. Ви сяєте так сильно, що це світло ненароком можна помітити навіть і у вашому просторі.

— Так, точно! Іноді дивлюся на маму, а вона сяє, наче казкова фея.

— Твоя правда, але вона не фея. Вона янгол. Чув розповіді про янголів, що ходять землею і допомагають людям? Так от, вони й справді є. Але щоб допомогти комусь, потрібні руки, потрібні очі, необхідні слова і дії. Тому янголи живуть на землі людським життям, виховують дітей, ходять на роботу і постійно допомагають тим, хто потребує підтримки.

— Чому ж в такому разі мама не розповідала мені про себе? Чи їй заборонено? — спантеличено запитав я.

— Коли янгол вирушає на землю, він забуває звідки прийшов. Він живе звичайним життям, а прагнення допомогати ближнім кипить в його серці саме собою. Людям так краще, їм зручніше не знати, адже вони зазвичай бояться того, чого не розуміють. І янголу легше — не потрібно постійно думати про збереження таємниці.

Я сидів і слухав, ніби зачарований. Я не розумів, навіщо Дід все це мені розповідає. Я намагався усвідомити все, що почув, але марно. Мозок чомусь відмовився обробляти всю ту інформацію, яку я силоміць у нього пхав.

Попорпавшись у думках, я запитав Діда:

— А багато на землі таких янголів, як моя мама?

— Достеменно цього ніхто не знає. Іноді так стається, що янгол, спускаючись на землю, забуває не тільки своє походження, а й основне призначення. Тому існують янголи, які, так би мовити, не увімкнули свої ліхтарики у серці, їхня підсвідомість ще спить, чекає, доки настане якась важлива мить...

Я не витримав і перебив:

— Як волонтери!

— Хто? — не зрозумів Дід.

— Ну, волонтери, які допомагають тваринкам, людям у біді, лікарям і військовим. Вони теж янголи? Жили собі кожен своїм життям, займались особистими справами, про щось мріяли, планували майбутнє. А потім несподівано увімкнувся ліхтарик, і всі турботи про особисте зникли. Все, що стосувалося їхнього власного життя стало дріб'язковим і неважливим. Ліхтарик світиться, а в голові пульсує лише одна думка: "Допомогти!".

У відповідь Дід схвально мугикнув, підтверджуючи мої думки. Він часто бачив людей із коробками, які щоденно приносять пакунки у госпіталь і навідують воїнів. Дід бачив наскільки потужні і яскраві у них ліхтарики. Цікаво, чи знає він, чому саме зараз одночасно увімкнулось стільки ліхтариків? Певно, що знає.

— Щось у мене ноги затерпли сидіти. Може прогуляємось? — запропонував Дід.

Я без вагань згодився, адже сидіти на одному місці мені теж обридло. Ми рушили осяяною сонцем алеєю. Яскраве проміння, наче гострі списи, встромлені поміж густих гілок височенних сосен, сягало землі. Кілька довгих сонячних лап пролізли крізь зелену гущавину і нишпорили алеєю. Вони легенько торкалися самотніх лавок. Онде, одна лапа намацала порожній сміттєвий бак. А ось ще одна сонячна лапа впіймала мене за футболку.

Ми йшли мовчки. Кожен думав про щось своє. Ми насолоджувались невагомою тишею, яку раз по разу порушували поодинокі пташині голоси. Але вони не заважали. Їхні голоси, легесенько торкаючись підсвідомості, зворушували мозок і не давали поринути у стан, близький до сну.

Мої роздуми, наче тонку нитку, обірвав Дідовий голос:

— Олесю, подивись туди, — Дід вказував палицею на одну із лавок, що була зайнята.

Я поглянув у бік тієї лавки та розгледів маму. Така ж усміхнена, як завжди. Така ж чарівна, тільки замість яскравого платтячка вдягнена у білий халатик. "Хоча, ні, не така" — промайнуло в голові.

Я поглянув на маму уважніше і побачив, як з-під халата виглядають білі, акуратно складені крила, сяйнисті й неймовірно прекрасні. "Вона-таки янгол!" — вибухнуло в голові.

Поруч із мамою я побачив пораненого воїна, якого вона мала повести на прогулянку. Це точно він: спортивні штани, трохи розтягнута футболка, а поруч інвалідний візок. На тлі золотавого парку боєць виділявся, наче сіра пляма. Він не сявав так, як мама.

Крізь футболку воїна ледь-ледь помітно слабке світло. Десь там дуже глибоко з останніх сил жевріє той чарівний янгольський ліхтарик. "Теж янгол? А де ж тоді крила?" — подумав я й миттєво побачив відповідь на своє питання. Ось вони, ледь помітні, обвуглені й понівечені темрявою крила. Крила, які колись сяяли, як мамині, зараз сховані під старенькою сірою футболкою.

Від побаченого я ніби провалився у якусь безодню. Я впав і лечу у прірву своєї уяви. Моя свідомість намагається змалювати те, що могло так скалічити воїна, але марно. Прірва глибшає, а я наче скам'янілий не можу й ворухнутися.

— Малий, ти чого? — обережно поплескавши мене по плечі, запитав Дід.

— У нього крила обвуглені. І ліхтарик ледве світиться.

— Занадто багато темряви було довкола цього сильного воїна. Він світив своїм ліхтариком з усіх сил. Він сявав до останнього, не жалкуючи світла, — із сумом пояснив Дід. — Замість темряви тепер його душу ятратять гіркі спогади. Ці спогади гострі й пекучі, тому вони не дають Назару спокою ані вдень, ані вночі.

Поруч із воїном на лавці я помітив яскраве сяйво. Це була не просто сяйниста плямка чи вогник. Поблизу Назара сиділа невеличка істота, розміром з хуху. Але це точно не хуха. Маленьке створіннячко ворухнулося й ледь піднялося над лавкою.

Воно вільно ширяє в повітрі, не має задніх лапок, а передніми міцно тримає яскравий ліхтарик, що нагадує кругленького світлячка.

— Діду, а хто це там поруч із воїном на лавці?

— Це Буся, вона захищає Назара від темряви своїм крихітним ліхтариком. Саме завдяки Бусі ліхтарик пораненого бійця досі жевріє й не згасає.

— Буся, — повторив я та усміхнувся. — А хто вона? Вона не схожа на хух.

Дід спинився, повернувся до мене й мовив:

— Колись вона була дівчинкою, вона любила шоколадні цукерки, мультики та свого пухнастого кота. Вона мріяла побачити справжнє диво й любила цей світ усім своїм серцем. Вона була справжнісіньким янголятком із яскравим ліхтариком і повинна була зробити багато хороших справ для інших людей. Але сталося страшне лихо.

Я напружився, бо добре розумів що має на увазі Дід. Він, не спиняючись, говорив далі:

— Це був звичайний день, який від самого ранку не вирізнявся серед інших особливими подіями. Лихо з'явилося несподівано. Воно й не дивно, бо ж зло завжди нападає підступно і без жодного попередження. В будинку було тихо й спокійно, родина готувалася вечеряти. Вмить будинок здригнувся, почувся шалений гуркіт й довкола все охопила суцільна темрява. Дівчинка завмерла від жаху. Вона заклала, ніби час спинився, й чула гуркіт від руйнування будинку. Вона добре вирізняла поміж гуркоту переляканий голос бабусі, а потім відчула, як пилюка душить й не дозволяє вдихнути повітря. Тієї ж миті дівчинка побачила світло — це її ліхтарик вирвався назовні й повільно почав підійматися вгору. Ліхтарик помалу здіймався увись.

— І все? — тихо промовив я і мої очі заблищали, сповнюючись слізьми.

— Її любов до світла й сила ліхтарика створили неймовірне. Дівчинка всім серцем бажала зберегти своє світло. Аби не втратити ліхтарик, вона міцно вхопила його і проковтнула.

— Ой, — здивувався я від несподіванки й змахнув підступну сльозу.

Дід усміхнувся до мене й поплескав по плечі:

— Так, вона проковтнула свій ліхтарик. Такого ніхто ніколи не робив. Та й, чесно

кажучи, я не впевнений, що таку дивину можна повторити. Але сталося те, що сталося. Щойно вона проковтнула свій ліхтарик, його чарівне світло обернуло дівчинку на Бусю. Сила ліхтарика допомагає їй левітувати. Ніжок Буся не має, бо вони їй не потрібні. Натомість ти можеш помітити довгі вусики позаду.

Я уважно слухав Діда, а перед очима змальовувались картинки з минулого, ніби мене затягло у чужі спогади. Я побачив дівчинку з великими очима, сповненими страху. Вона нагадала мені порцелянову ляльку з тоненькими крихким тілом. Будь-який необачний рух або удар міг би завдати їй шкоди.

Вона стояла в суцільній темряві, коли перед нею з'явився ліхтарик, схожий на світлячка. Це неймовірно — ніби малесеньке сонечко осяяло світлом зруйнований й поглинутий темрявою будинок.

Щойно ліхтарик ворухнувся, дівчинка рушила за ним, аби упіймати. Один крок, потім ще крок і ще. Вона забула про страх перед темрявою, хоча довкола була суцільна п'ятьма, схожа на цупке простирадло. Дівчинка прискорила крок, простягаючи руки перед собою. Миттєвість, і вона вхопила ліхтарик, схожий на теплий клубочок світла, сповнений добра.

Спершу дівчинка міцно притисла ліхтарик до себе, аби повернути його назад. Вона тиснула міцно— міцно, проте ліхтарик залишався у руках. Аби не втратити своє чарівне світло, дівчинка вирішила його проковтнути, як улюблену цукерку.

Коли ліхтарик опинився в роті дівчинки, все її тіло засяяло. Вона простягнула руки вперед, розтулила широко пальчики й побачила, як яскраве сяйво шириться по ручках. Коли вона поглянула на ноги, помітила таке ж яскраве сяйво.

Усе її тіло почало світитися так само яскраво, як світився крихітний ліхтарик. Але вже за мить світло почало повільно розщеплюватися на мільйон малесеньких світлових піщинок. Згодом дівчинка піднялася над землею й відчула приємну легку невагомість, ніби мама підняла її на руках і заколисує. Це була чарівна сила ліхтарика.

Поступово руки, ноги й тіло дівчинки обернулося на сотні крихітних ліхтариків, які розлетілися в різні боки малесенькими світлячками. Деякі найбільші ліхтарики зібралися до купи й утворили нове невеличке за розмірами тільце. Вона не встигла злякатися й зрозуміти що відбувається. Світло ліхтарика перетворило її на Бусю.

Я був ошелешений усім почутим від Діда й побаченим у моєму видінні.

— А навіщо їй вусики? — спитав я. Проте відповідь чекати не довелося. Я сам на власні очі побачив, навіщо крихітці Бусі потрібні вусики: — Цими вусиками вона досліджує світ довкола себе, — захоплено вигукнув я.

— Так, — згодився Дід. — А ще завдяки вусикам вона знаходить загублені ліхтарики й обирає правильний шлях в будь-якому незнайомому місці.

Завдяки такому талану вона може подорожувати на далекі відстані й завжди повертатися туди, де залишився її зруйнований будиночок. Також вусики допомагають, коли Буся літає в темряві й шукає людей, що ховаються від руйнівного вбивчого зла в підвалах будинків чи спеціальних укриттях.

— Той ліхтарик, що в її лапках, хтось загубив?

Відповіді я не почув. Але я добре розумію, що відповідати на це питання не потрібно. Все ж очевидно без зайвих слів і пояснень. Я дивився на крихітну Бусю і добре розумів, що це неймовірна сповнена світлом і добром істота.

Така істота існує, аби рятувати й берегти світло кожного, хто цього потребує. Світло, яке існує в людях, найцінніше, що є у світі. Його потрібно захищати якомога надійніше та боротися за порятунок кожного загубленого ліхтарика.

Дід усміхнувся й показав мені палицею у бік лавки. Побіля Назара лежала коробка із цукерками. Буся, наче шкідливе кошеня озирнулася довкола, й повільно простягла лапки до цукерок. Повільно й дуже обережно вона взяла одну цукерку. Уважно роздивилась її. Потім вона піднесла цукерку до носика, аби понюхати. Щойно вона відчула солодкий аромат шоколаду, її мордочка розпливлася кумедною усмішкою.

Ще раз озирнувшись довкола, вона повільно піднесла цукерку до ротика й зосереджено почала жувати смаколик. Мить, і цукерки немає. Лишилися тільки кумедні шоколадні вуса довкола її ротика. З таким шоколадними вусами Буся стала ще милішою. Це дійсно неймовірна істота, сповнена простоти, щирості, дитячої наївності й любові.

— Я думаю Назару потрібно якось допомогти, — рішуче випалив я. — Воїну потрібна допомога і ми йому допоможемо. Буся старається, але й вона, мабуть, не всесильна. Вона, як я бачу, лише може бути поруч й зберігати світло, яке ще є. Їм обом потрібно допомогти.

— Я знав, що ти так скажеш, але це буде важко, — відповів Дід. — Щоб ліхтарик Назара засяяв знову, потрібно прибрати важкі спогади й віднайти найсвітліші загублені мрії. Ніхто не зможе цього зробити, окрім нього самого. Але це буде надзвичайно важко, адже він втратив надію і віру. Його поглинають темні кострубаті спогади.

— А що ж тоді робити?

— Для початку пізнай його краще, потоваришуй, спробуй зрозуміти його. Згодом, я розповім, що робити далі. А зараз мені час іти.

Я не встиг навіть слова промовити. Лець тільки очима кліпнув і опинився у тому парку, яким звик його бачити — у зеленому і реальному. Я стояв на тому ж місці, попереду на лавці Назар, поруч мама. Бусі немає — лише коробка з цукерками. І де Дід? Я миттю озирнувся навколо, але ніде нікого не було. Лишень голос:

— Лесику, йди-но скоріше сюди. Білка вже прибігала за горішками.

Я хутко підійшов до мами й привітався. Вона поспішала, тому одразу віддала мені пакунок з горіхами й зі своєю незмінно широкою усмішкою промовила:

— Назаре, це Лесик. Лесику, це Назар. Залишаю вас удвох хлопці — гуляйте, відпочивайте. За годину я заберу вас обідати.

— Добре! — в один голос відповіли ми, а потім настала якась неприродна тиша, довга і ніби нескінченна.

Я сидів із пакунком горіхів і думав: "Чи говорив я із Дідом, чи то все мені здалося?". Я вертів у голові цю думку, ніби монетку, обираючи орла чи решку, а потім видав:

— Моя мама янгол.

— Так, вона справжній янгол, — несподівано погодився Назар, — Турбується, доглядає, хвильки не має, аби присісти відпочити. Проте вона завжди знаходить час, аби зайвий раз забігти, перепитати, чи все добре, і подарувати свою усмішку.

— Та ні, вона справжній-справжній янгол. У неї під халатом сховані крила, — заперечив я. Потім я трохи перевів подих і продовжив: — І у вас є крила, тільки вони чорні й зламані.

— Так, поскубло мене добряче, — знов погодився Назар.

— То ви не забули, звідки прилетіли на землю? Пам'ятаєте, що ви янгол? — переповнений радістю і здивуванням запитав я.

— Малий, ти, мабуть, на сонці трохи перепікся. Я ж то все образно говорив, метафорами, — пояснив боєць.

— А я серйозно говорю, — трохи ображено буркнув я. — І на сонці я не перепікся, в мене кепка є, ось.

Кепка в мене дійсно була, але пристебнута до шортів, тому враження на Назара взагалі ніякого не справила. Він тільки хмикнув у відповідь і повернув своє обличчя до сонячного променя, що проривався крізь зелену соснову гущавину.

"Не вірять", — подумав я, але розмови не скінчив, бо ж так просто здаватися — то не в моїх правилах.

— Я познайомився сьогодні у парку з Дідом. Це він мені розповів про янголів, — обережно продовжив я, уважно слідкуючи, чи буде якась реакція у Назара. Але він непорушно сидів і насолоджувався, як тоненький сонячний промінець ледь-ледь лоскоче йому обличчя.

І я продовжив говорити далі:

— Ми з ним гуляли в іншій реальності, яка існує поруч із нашою, але вона не наша. Ну, якось типу так. Але, якщо чесно, я не дуже зрозумів.

Нарешті Назар відреагував:

— Здається, я зрозумів. Це тобі баки забивав отой божевільний дідуган, що минулого тижня до мене чіплявся із якимись дурними розмовами.

Після цих слів я майже образився, але, стримуючись, відповів:

— Думаю він не божевільний. І розмови в нього, уявіть собі, будь ласка, цікаві.

— Цікаві, але від того не менш дивакуваті, — наполягав на своєму Назар. — Ходив тут з ранку до вечора зі своєю білкою дресованою і намагався мені вбити в голову, що знає, як допомогти.

— Білкою? — зацікавився я.

— Так, сиділа вона в нього, як зачарована на плечі й весь час очима водила туди-сюди, туди-сюди, ніби все розуміє.

Одразу в моїй голові спалахнула думка: "Мабуть, то Хуха обернулася білочкою, щоби показатись серед людей". А згодом мозок почав генерувати ще більш неймовірні думки: "Може, і ота білка, що я підготовував, теж Хуха? Точно Хуха! Ось чому саме вона мене не боялась. Ми ж бо були із нею вже знайомі, а я просто не знав, що знаю її."

Ну, тобто не знав, що Хуха — це білка. Вірніше, що Хуха може обернутися на білку. Маячня якась! Але мені подобається. Крутяк!".

Дивна у нас вийшла прогулянка. Та й розмова майже не вдалася. Час сплинув непомітно, як калюжі випаровуються під сонцем у спекотний день. І дружба не зав'язалася. Добре, хоч не посварилися — це теж невеличка перемога. Усе має бути поступово. Один день — один малесенький крок вперед.

Мама прийшла о півдні, як і обіцяла, усміхнена, хоча і заклопотана. Ми із Назаром, ніби змовившись, удали, що ніяких дивних розмов не вели, ані про Діда, ані про янголів. Хоч у чомусь ми дійшли згоди. І це вже друга малесенька перемога. Завтра буде легше.

III

Вночі я довго вертівся і не міг заснути. Навіть Шнурок не міг мене приспати своїм муркотінням. Ба більше, смачнуче солодке морозиво й новий фільм не потішили мене так, як зазвичай. І цей запах шоколаду знову переслідуює мене. Може це Буся поруч? А може Назар мав рацію, і Дід все вигадав? Може мені все привиділося?

Я без перестанку думав і думав. Мій мозок, наче надпотужний комп'ютер обробляв отриману інфу. Мої питання вертілися в голові, як стара платівка, знову й знову обертаючись по колу. Час від часу в моїй голові вибухали думки— сумніви щодо побаченого і почутого. Згодом вмикалися думки, що вставали на захист чарівного Діда і його історій.

Місяць був у повні. Немовби величезна біла тарілка він висів прямо перед моїм вікном. Навколо місяця розсипалися зорі, блискучі й ще більш загадкові, ніж завжди. Певно вони щось знають. Думаю, вони щось бачили, але не можуть про те розповісти.

Тієї ночі не міг заснути й Назар. Ми знаходились у різних місцях, але одночасно, наче зачаровані, дивилися у нічне небо. Тільки причини не спати у нас із Назаром були вкрай різні.

Він не спав, бо боявся своїх снів, кострубатих, нав'язливих і гострозубих. Щоночі до нього

приходило уві сні оте страшне і колюче, чорне і безжалісне. До нього приходило саме те, що несе біль і печаль. Це воно майже згасило його ліхтарик й не дозволяє забути про все побачене під час страшних боїв.

Відповісти чому я не спав досить просто. Це ж очевидно. Я невиправний мрійник і вигадник. Занадто багато думок шурхотить у моїй голові, тому важко звільнитися від роздумів. Заснути важко, адже думки шелестять занадто гучно.

Ми із Назаром надзвичайно різні й водночас дуже схожі своєю самотністю. Ми дивилися тієї ночі в небо, а воно в нас. Так, саме в нас, ніби наскрізь. Глибоке нічне небо бачило нашу сутність, найпотаємніші секрети, що приховані від інших.

Повіки ставали дедалі важчими. Щораз очі залишалися заплющеними трішечки довше, ніж вперше. Ось я бачу сьйністі зорі й величезний місяць, а вже за мить мої очі

сліпить яскраве ранішнє сонце. Здається, я заснув, але не впевнений.

Я сиджу на величезній білій хмарі. "Все-таки я сплю", — промайнуло в моїй голові. Моя хмара зависла не дуже високо, хоча падати з неї не хотілося б, навіть уві сні. Внизу піді мною простягнувся величезний густий ліс. Височенні смереки де-неде сягають неба і ніжно лоскочуть блакить своїми зеленими верхівками. "Невже я в Карпатах?" — захоплено подумав я.

У мене чомусь склалося враження, що цей ліс живий. Хоча, будь-який ліс, що існує у світі, живий. Живі дерева, квіти, тваринки й птахи — усе живе, усе дихає, живиться, росте, а, коли настає час, помирає.

Шкода, коли життя припиняється раніше призначеного часу, тому ми повинні берегти ліси і їхніх мешканців. Не можна безжально вирубувати 34

дерева, не можна палити навесні сухостій або ж викидати пластикові відходи побіля річок чи на галявинах.

Усе довкола живе й відчуває біль, якщо зашкодити. На жаль, природа мовчазна й терпляча. Вона сказати не може про свій біль й не має змоги голосно вигукнути й благати про допомогу.

Так от, я бачу величний, ніби зі смарагду, ліс і галявину, а посеред галявини — рудоволосу дівчину. "Схожа на маму", — сяйнуло в моїй голові. Дівчина співала якусь пісню, збирала квіти й плела із них віночок. Вона стояла босими ногами на м'якій соковито-зеленій траві. Поділ довгої вишитої сукні ледь торкався молодих травинок і тендітних лісових квітів.

Дівчина нагадала мені чарівну Повітрулю. Я схотів було зіскочити зі хмари та підійти ближче, аби роздивитися її уважніше, послухати, про що ж вона співає, і запитати, чи Повітруля вона. Але вчасно я схаменувся й лишився на хмарі.

Раптом десь із далеку почулося тріскотіння гілок. Верхівки могутніх смerek затріпотіли, наче тоненькі молоді деревця. Пташки кинулися навсібіч. Лісом поважно крокував велетень.

Ззовні він не відрізнявся від звичайного чоловіка: руки, ноги, пишні вуса, вишита сорочка і кептар, на плечі накинутий чорний, гарно оздоблений червоними нитками сердак, а на голові крисаня. Справжній гуцул, тільки величезний. Такий великий, що оті височенні смереки ледве сягали йому грудей. Він упевнено ішов до галявини, розтинаючи ліс своєю ногою.

Я сидів ошелешений на хмарі й потайки тішився, що знаходжусь не в лісі, на шляху велетня, а у відносній безпеці. "А як же дівчина?" — сполохався я. — "Він же її розчавить, наче комашку".

На мій подив рудоволоса лісова красуня не злякалася. Напевно вона знає цього велета, тому не боїться його.

— Чугайстере, дорогенький, навіщо ж ти ламаєш дерева? — стурбовано і з жалем почала дівчина. — Ти можеш зменшитись і не кривдити ліс.

Велетень схилився над дівчиною і голосно заревів:

— Я — Чугайстер, володар цього лісу. Я вище всіх, я могутніше всіх. Я величний і недосяжний. Кожна деревинка, комашка, тваринка або птах мають тремтіти від моєї появи.

— Жодна жива істота не ставить під сумнів твою велич, — тихо і спокійно промовила дівчина. — Могутній володар — це справедливий володар. Повага, отримана ціною страху, то не повага, а приниження твоєї гідності. Чи не так? Тебе насправді бояться і навряд чи за тебе підуть у бій, якщо буде потрібно. Ти маєш надзвичайну силу, але витрачаєш її на дріб'язок. Твоє призначення — слідкувати, аби поміж світами зберігалася рівновага: щоби люди не губилися в лісі, а мавки, болотяники та русалки не турбувалися, що їх знайдуть. Ти повинен закривати очі тим, хто може побачити те, чого не має права знати. Ти маєш заплутувати стежки, що ведуть до озера із русалками й ховати якнайдалі поміж чагарників чарівний цвіт папороті. Проте тебе поглинуло марнославство й жага влади.

— Ладно ти говориш, Повітруле. Але чарівніше за ці слова, золотаве твоє волосся і бездонні небесно-сині очі, — притишено промовив велетень і потроху почав зменшуватись. — Все зроблю заради тебе, будь лишень моєю дружиною.

Велетень зменшився до людських розмірів і ніжно взяв Повітрулю за руку. "Фе, — скривився я на хмарі, — тільки не поцілунки, будь ласка".

— Навіщо серце моє краєш? Ти ж знаєш, що ліс люблю дужче за будь-що у світі, але дружиною тобі не стану, — сумно відповіла Повітруля. — Кохаю Назара, за нього заміж піду. А за тебе, за нелюбого, не можу.

— Та як ти смієш, дурне дівчисько, відмовляти мені, Чугайстеру?! — несамовито заревів велет. Очі його налилися люттю і ненавистю. Вмить він виріс до небес і руки його почали викорчовувати одна за одною дужі смереки. Дерева полетіли в різні боки, одне за одним.

Повітруля залякла від жаху. Її очі налилися слізьми. Біль кожного зламаного дерева відбивався гучною луною в серці лісової красуні. Гіркими сльозами оплакувала вона кожне загублене дерево, кожне понівечене житло лісових тварин і втрачене життя. Сльози котилися з її очей, падали на землю. Торкаючись трави, гіркий кришталь сліз обертався на білі квіти.

Чугайстер не зважав. Він лютував несамовито і безжально, не помічаючи ані сліз Повітрулі, ані всього того лиха, що він коїв. Одне за одним дерева гинули від рук розлюченого велета, ліс рідшав, гори залишалися голими й безпорадними, понівеченими та позбавленими ошатного зеленого вбрання. Довкола множилась, ніби страшна хвороба, суцільна пустеля. Саме такою занадто болісною для лісу була ціна неконтрольованої люті Чугайстера, засліпленого власною пихою.

"Допомогти, допомогти", — пульсувало в моїй голові. — "Але як, я ж сплю. І навіть все це мені сниться?".

Поволі велетень стихив лють, проте не припинив гніватися. Біль знесилив його й дещо спинив. Руки, подерті смереками, обернулися на суцільну рану. Краплини крові, падаючи на землю, оберталися калинкою — червоною бузиною. Наче в прискореному

відео рясні кущі червоних вогняних ягід вирости на місці потрощеного лісу. Це згадка Чугайстеру про його лють.

Велетень грізно поглянув на Повітрулю і рушив геть у ліс. Не обертаючись, він голосно вигукнув:

— Ніколи! Чуєш? Ніколи ти не побачиш свого Назара. Роками буде він блукати лісом, та не зможе знайти стежку, що вестиме до тебе.

— А я шукатиму. Все одно шукатиму і віритиму, бо ж я кохаю, — гордо промовила Повітруля. — А тебе твоя лють згубить. Темрява, що оселилася у твоєму серці, згасила чарівний ліхтарик. Світло поволі зникає, ледь жевріє, і винний у тому не хтось страшний і лихий, а тільки ти. Ти своїми власними руками позбавив себе світла, тому вічно тобі доведеться блукати наосліп у темряві. І доки ти не збагнеш своєї помилки, ніхто не зможе вивести тебе з п'тьми.

Так і розійшлися вони в різні боки. Чугайстер лютою ходою рушив високо у гори, лишаючи за собою слід червоної бузини. Повітруля полетіла шукати милого Назара, ледь-ледь піднімаючись над землею, аби не прогавити тонку стежинку, що вестиме до коханого.

Я сидів на хмарі, розчавлений і розгублений. Навіть не знаю, як змалювати мої почуття. Окрім шоку, мені було невимовно боляче від власної безпорадності. Я нічим не можу зарадити, не можу виправити бодай що-небудь. Погане відчуття. Не люблю його.

Переді мною швидко почали змінюватися пейзажі лісу. Ніби хтось похапцем перемотував кінострічку. Пори року заступали одна одну, ліс вмить змінювався до невпізнанності знову і знову по колу. Поміж усієї природної метушні я бачив три постаті, які нібито існували за правилами свого власного часу і простору. Це був лютий Чугайстер, що зводив з розуму людей у лісі, молодий парубок Назар, який блукав заплутаними стежками, і тендітна юна Повітруля.

Назар був смертний, тому його тіло постарішало, волосся посивіло, одяг перетворився на зношене лахміття. Не змінилося лише світло у серці. Воно так само яскраво сяяло, як і колись. Назар не втрачав віру, він чекав. Назар щодня невпинно шукав, рік за роком безперестанку вірив і чекав. Він думав, що ось-ось цієї миті до нього вийде кохана Повітруля. Проте час невблаганний.

Повітруля — чарівне створіння. Вона досі гуляє гірськими лісами й губить свої кришталеві сльози. Краплинки її скорботи обертаються на білі анемони. В народі їх називають вітряниці, бо ж створені вони Повітрулею. Тендітна дівчина з вогняно-рудим волоссям тепер заступниця усіх закоханих. Нині вона захищає тих, чиєму коханню може завадити якась лиха потворна заздрість або інше зло.

А Чугайстер, як і передбачала Повітруля, майже згубив себе своєю люттю. Минуло не одне століття, аби він зрозумів слова дівчини. Майже вічність минула, допоки він не знайшов сили, аби розплющити очі та поглянути на все те, що накоїв. Жодне "пробач" або "мені шкода" не повернуть час назад. Немає у світі сили, аби виправити скоєне. Проте лишилася в Чугайстера малесенька іскринка світла.

Чугайстер вирішив скористатися крихітною можливістю, аби змінити майбутнє. Велетень обернувся на старенького Діда, відмовився від свого величного імені й вирушив у подорож містами України. Самітник поставив собі за менту зрозуміти людей і знайти відповіді на свої питання. Найбільше його цікавила сила кохання, яку не можна зруйнувати навіть магією.

Подорожуючи, Дід знайшов собі розраду. Він став опікуватися малесенькими хухами, наче кошенятами. Я не вірив у те, що бачив. Невже той самий Дід із парку, то і є колись такий величний і самозакоханий Чугайстер.

Моя хмара раптово почала розпливатися, наче туман. Я хапався за пухкі залишки білої імлі, але вже за мить почав стрімко падати вниз. Бемць! Боляче! Очі розплющувати страшно, але необхідно. Глибоко вдихнувши повітря, я відкрив очі та страшенно розчарувався — я лежав на підлозі поряд зі своїм ліжком. З підвіконня на мене здивовано дивився Сапфір. Мабуть, не міг второпати, чому це я валяюсь посеред кімнати.

Дивний сон, вірніше — це дивовижний сон. Надзвичайна історія, яку необхідно записати, щоб не загубилась. Такі сні особливі. Я прокинувся втомленим, ніби вся ця подорож уві сні була реальною. Жодна деталь історії минулого не може бути загубленою. Я швидко друкую слово за словом, аби все побачене уві сні детально змалювати.

Зосереджено друкуючи текст, я навіть не здогадувався, що ми з Назаром цієї ночі бачили один сон на двох. Він такий же ошелешений, як і я на підлозі, лежав у своїй палаті й не міг збагнути, як таке могло йому наснитись. Уява іноді нас дивує, а іноді несподіванкою ставить у глухий кут.

Я знав, що цей сон — витівка Діда. Він хотів розповісти нам свою історію, але сміливості на те йому не вистачило, адже дуже соромно. Важко говорити вголос про свої помилки. Важко визнавати провину, але це потрібно робити. Тому Дід вдався до таких хитрощів зі снами.

Я думаю цей сучасний Назар в госпіталі нагадав Діду того Назара з минулого. Чугайстер отримав слухну нагоду, аби виправити помилку. Колись він власноруч занапастив і позбавив щасливого життя молодого життєлюбного хлопця, лишивши його загубленим у лісі із марною надією відшукати кохану Повітрулю. Зараз Дід має змогу врятувати воїна від темряви. Часу в нього лишається мало, він старішає, слабшає. Надто довго могутній Чугайстер витрачав свої сили на лихе.

IV

Сьогодні у госпіталь повинні були завітати якісь поважні гості, тому мама попросила не приходити у парк раніше опівдня. Нестерпно. Кортить якнайскоріше побачити Діда і розпитати його про сьогоднішній сон. Не можу спокійно сидіти й чекати, коли в голові стільки питань: "Невже це дійсно він? Невже той самий Чугайстер. Хіба це той самий лиходій? Як він міг? Чому не зізнався? Не стало духу? Слабак!".

Спочатку я, нібито, сприйняв Дідову історію з розумінням. Кожен може помилитися і кожен має право на прощення. Але ж так довго помилятися — це вже занадто. Сотні років бути таким сліпим бовдуром й рік за роком не бачити своїх лихих вчинків. Не розумію.

Я ходив сердитий з боку в бік своєю маленькою кімнатою і подумки сперечався сам із собою. Одна моя половина давала Діду шанс виправитись, адже він сам зізнався у своїх вчинках. Тим паче його ніхто не примушував. Інша моя половина категорично відмовлялася розуміти вчинки лютого велета. Що робити, я не знав.

Аби з користю провести час і звільнити голову від думок я вирішив поприбирати. Це дійсно заспокоює й допомагає впорядкувати думки. Тільки от із чого почати?

— Сапфір, як гадаєш, де краще почати прибирання? Під ліжком, в шафі, на полицках чи під столом?

Сапфір здивовано поглянув на мене, потягнувся і, піднявши свого чорного пухнастого хвоста догори, рушив геть із кімнати. Не котяча це справа. Не буде він прибиранням лапки бруднити. Ну і дарма. Прибирання допомагає сконцентрувати увагу на простій справі, аби звільнити мозок від нав'язливих роздумів. Якщо перекидати одну думку з боку в бік, наче м'яч якийсь, можна втратити здоровий глузд.

Вчора був досить насичений день, тому я дещо втратив пильність. Здається, я все-таки прогавив ту мить, коли ота жадана і довгоочікувана пригода нарешті завітала у моє життя. Передчуття неймовірної пригоди тягнулось за мною тонесенькою павутинкою, невідривно і легко. Це передчуття було скрізь зі мною, а я так і не помітив, як воно ненароком перетворилося у справжнісіньку пригоду. Це неймовірно! Це дивовижно і неперевершено.

Саме в той час, коли починаєш робити звичні справи, знайомитись з новими людьми й відкриватись назустріч новому й незвіданому, може статися дещо неймовірне. Так зазвичай відбуваються події, що з ніг на голову перевертають життя й змінюють його напрям. Найяскравіші пригоди народжуються несподівано і без попередження.

Навіть уявити не можу, що готує мені ця нова пригода попереду, але абсолютно впевнений, що не маю права залишити все так, як є. Я маю знайти сили й вправність, аби дізнатися якомога більше про Діда, і про чарівну Повітрулю зі сну і про все-все те, про що навіть і не здогадуюсь, але воно є. Знову якась непослідовна дурня в голові. Мабуть, думки сплутані, бо емоції переважають здоровий глузд.

Натрапивши на обгортки від цукерок, я згадав про Бусю. Ця кумедна світла істота одним тільки своїм виглядом змушує усміхнутися. Досі пам'ятаю шоколадні вуса. Я не говорив з нею, не встиг познайомитись, але вона не полишає моїх думок, бо вона особлива.

Я ще не знаю чому, але вона важлива й зможе стати в пригоді. Сподіваюся Буся не злякається й охоче потоваришує зі мною. Дуже сподіваюся на це. Можливо, саме вона стане головною героїнею тої захопливої пригоди, яка вже помалу поглинає усе довкола й пахне так п'ярко, ніби гарячі пундики із печі.

Тепер я 100% впевнений, що настирливий запах шоколаду, який переслідував мене, був пов'язаний із Бусею. Я знав, що пригода й неймовірна історія зовсім поруч. І ось вона тут зі мною, не просто поруч. Пригода скрізь, а я в самісінькому її епіцентрі. Цікаво, куди занесе мене ця пригода? Сподіваюся все минеться безпечно.

Мої думки, наче бездонна прірва, де можна загубитися та блукати годинами. Головне, вчасно записувати усе, аби не втратити цікаві ідеї. Поринувши в роздуми, я швидко прибрав кімнату. Якщо не смітити, прибирання займає лічені хвилини, навіть без цікавих роздумів чи допомоги волохатого ледаря Сапфіра. "Зрадник, — подумав я. — Шерсть свою чорну скрізь порозкидав, а прибирати лінується."

Хоча, як він має прибирати, коли до сказу боїться пілотяг? Найперше його знайомство із величезним страшним монстром — саме таким здався пілотяг малому кошеняті — закінчилось тим, що ми кілька годин після прибирання шукали Сапфіра по всіх закутках у квартирі. Тепер досить тільки взяти пілотяг у руки, навіть вмикати не потрібно, а Сапфір уже в безпечному місці.

— О, а це вже цікаво, — вигукнув я, відкривши шафу. — Поглянь, Сапфіре, це ж повітряний змії.

Кіт зневажливо поглянув на яскраво зеленого змія і жодним чином зацікавленості не виявив. Та що він знає про повітряних зміїв? Для нього це величезна абсолютно безглузда дивна штукенція, не більше. Для мене ж це прекрасна річ, яка допоможе розважити Назара. Так, це буде крута розвага. Ми запустимо повітряного змія високо в небо. Нехай він чкурне якомога далі до хмар, а може трохи далі за небокрай.

Можливо це звучатиме дещо наївно, байдуже. Нехай зелений повітряний змії вирушить у височінь і знайде загублені мрії Назара, відшукає втрачені надії та усмішки, яких йому так не вистачає сьогодні. Ми споглядатимемо за тим, як ніжиться змії поміж яскравого сонячного проміння і будемо потайки йому заздрити.

Я впевнений, що відчуття невагомості, легкості й свободи польоту — це найкраще, що можливо уявити. Я думаю, що це шалений вибух яскравих емоцій, які навряд чи можна з чимось порівняти.

Я ледь дочекався полудня. Час, ніби густа, щойно зварена карамель, тягнувся довгими нескінченними пасмами. Стрілки на годиннику завмерли, ніби хтось їх потайки змастив клеєм, аби пожартувати наді мною. Хвилина за хвилиною, а потім ще і ще, і знову хвилина, а за нею наступна і наступна, і так, здається, нескінченно.

На відміну від мене, пухнастик взагалі не переймався проблемами плину часу. Він, наче справжній повелитель, немов володар нашої квартири, нікуди не поспішає і нічим не турбується. Хіба що м'якістю подушки дещо переймається та кількістю смаколиків у мисці. До речі, смаколиків у нього вдосталь, тож можна іти гуляти.

— Бувай, Сапфіре, не бешкетуй.

Я прихопив великого повітряного змія і рушив у парк. Моє обличчя світилося безмежною радістю і щастям від того, що ось-ось за мить я запущу цього красеня у небо і він вирушить у свій довгоочікуваний політ. Змії тихенько лежав на верхній полиці в шафі ще з минулого літа, тому, напевне, теж радіє прогулянці.

Певно хтось скаже, що повітряний змій — річ нежива, і тому не має права радіти. Навіть, якщо і так, я порадію за нас обох, бо ж день сьогодні видався чудовий, зовсім не спекотний, із приємним легким вітерцем, який вправно нестиме мого змія у небесну височінь.

Сьогодні до парку я ішов швидше, ніж учора. Може, це змій потайки мені допомагав. Байдуже. Я у парку, тільки от Діда немає і хухи десь усі поділися, навіть білки поховалися. Цікаво, що це за витівки? Невже так соромно, що не можна і привітатися? Навіщо взагалі було показувати той сон, якщо після нього таке витівати?

— Діду! — вирішив я про всяк випадок погукати старого, але відповіді не почув. Натомість я зустрів Назара.

— Що це ти припер, малий? — запитав він одразу.

— Це змій, ми будемо його вигулювати у небі, адже він від минулого літа лежав у шафі, важко йому без неба, — відповів я й плюхнувся на лавку поруч.

Сівши на лавку, я відчув той самий давно знайомий мені запах шоколаду й згадав про Бусю. Миттєво я підскочив, наче ошпарений, провів долонею по лавці й сполохано озирнувся довкола. Сподіваюся, я не всівся на неї. Назар непорушно спостерігав за мною. Він лише скривив здивоване чи радше ошелешене обличчя, але нічого не сказав. Я вирішив, що стояти безпечніше.

— Ви любите повітряних зміїв?

— По-перше, нам варто домовитись. Звертайся до мене на ти, а то мені якось незручно, — запропонував Назар. А потім із неприхованим сумом сказав: — Тому, кому хоча б один раз поталанило злетіти до небес, дуже болісно лишатися на землі. Запускай змія, досить тримати його на землі.

"Невже Назар теж літав колись?" — подумав я, але спитати вголос не наважився — боявся зачепити щось наболіле.

— Бувають у світі речі, прості та майже не помітні, на перший погляд, — продовжив Назар, — ми сприймаємо їх, як належне, і не цінуємо їх, адже вважаємо звичними. От тільки, коли втрачаєш щось таке, на що раніше й уваги то особливої не звертав, починаєш розуміти, що то був справжній скарб.

"Це він, мабуть, про втрачену ногу, — подумав я, але знов не наважився сказати. — Що я можу йому сказати? У мене і руки, і ноги на місці, а я їх дійсно не ціную, не використовую на повну силу. Я можу цілий день ганяти м'яча на подвір'ї з хлопцями, можу рушити в похід у ліс чи в гори, можу чимдуж розігнатися і бігти за своїм змієм. Натомість я здебільшого сиджу вдома за компом у своїй затишній кімнаті та без перестанку мрію про щось зовсім не важливе й абсолютно не реальне"

— Назаре, а у тебе є мрія? — просто і невимушено запитав я.

— А що таке мрія? Якого вона кольору? Чи приємна на дотик і на смак, і чи, взагалі, можна її посмакувати чи ні? — несподівано почав міркувати Назар. — Іноді мені здається, що мрія схожа на величезну зефірову хмару, яка постійно тікає від мене. Достатньо лишень легесенькому вітерцю дмухнути, аби та хмара знову і знову чимдуж рушала від мене навтьоки. Я лишаюся стояти на землі, ніби крихітна мурашка, а моя

пухка й невагома мрія тікає в далечінь, лишаючи мені на згадку легесеньку павутинку солодкого ванільно-зефірового аромату моїх нездійснених бажань. Так і хочеться побігти за нею, збиваючи ноги, втрачаючи відчуття часу і простору. Просто бігти й тримати у грудях п'янкий і такий жаданий аромат того, що так і не здійснилось, того, що ми зємо мрією. Тільки от бігти вже немає як, на жаль.

— Так то не страшно, — спробував я підбадьорити Назара. — Тобі волонтери допоможуть з протезом і ми разом будемо ганятись за тією пахучою хмарою. Може і впіймаємо її колись за хвоста.

Чесно кажучи, до цієї миті я навіть не помічав, що у Назара одна нога. Я просто намагався не дивитися туди, де зовсім порожньо. Чомусь значно легше затято не помічати щось неприємне, ніж сміливо поглянути на дійсність і реально оцінювати ситуацію.

В цю мить Назар знов занурився у свої роздуми, підставляючи своє вже кілька днів не голене обличчя до теплого сонячного проміння. І без слів зрозуміло, що це не просто болюча для нього тема, а щось взагалі заборонене до обговорення. Це тема, на якій він старанно вималював попереджувальний знак оклику, аби зайвий раз не забути, що цієї розмови краще уникати.

Трохи помовчавши, я знов заговорив:

— Мама каже, що, коли я поспішаю, гублю свої думки. А у тебе так буває, Назаре? От було б чудово, якби думки можна було нанизати на мотузку, ніби якісь чудернацькі намистини. Думки всі дуже різняться, тому і намистинки були б найрізноманітніші: і великі, і малесенькі, різноколірні та просто сірі, іноді кострубаті, але частіше гладкі та блискучі.

— А, може, її взагалі не існує? — ніби прокинувшись од сну, знов заговорив про мрії Назар. — Може, це просто вигадка. Такий собі міраж, створений десь глибоко у підсвідомості. Вигадка, народжена саме там, де снуються наші сни з невагомих спогадів минулого і сподівань від майбутнього.

Я удав, що все ніби так і має бути, миттєво перемкнув увагу на роздуми, щодо мрій і включився в розмову:

— Ти питаєш, якого кольору мрії? Часто кажуть, що мрії рожеві. Мабуть, це не так. Скоріше за все це зовсім не так. От тільки поміркуй. Я мрію про цуценя, тому моя мрія ніяк не може бути рожевою, бо ж песика я хочу рудого, схожого на крихітне лисенятко. Моя мрія напевне буде м'якою і теплою, як хутро цуцика. Вона буде пахнути молоком і сосисками, які обожнюють усі цуценята.

— А я не знаю чим пахне моя мрія, я загубив її давно, дуже давно. Останні згадки про мої мрії загубились у пітьмі. Я їх загубив у тій пітьмі, яка нищить на своєму шляху усе світле і тепле, не жалкуючи нічого й нікого.

Знов пауза і мовчання...

— Запустимо змія? — коротко спитав я.

— Запустимо, — несподівано згодився Назар і на його обличчі з'явилась малесенька ледь помітна усмішка. Це ще одна крихітна перемога і ще один невеличкий

крок вперед.

Я обережно почав розгортати змія, а Назар із неприхованою цікавістю спостерігав за кожним моїм рухом. Згодом виявилось, що я той ще незграба, бо примудрився заплутатись у мотузках, якими тримають змія. Ну, як так? Я ж сам його власноруч робив, а зараз ніби якийсь нездара заплутався в мотузках.

Спершу я хотів було рознервувати. Проте, побачивши щиру усмішку на Назаровому обличчі, я навіть трішечки підіграв і вдавав, що плутаюся у нитках ще більше. Назара це тішило, наче дитину, а я був на сьомому небі від щастя, бо ж у мене вийшло його розважити.

Нарешті всі мотузки розплутані й змії готовий до польоту. Разом зі повітряним змієм ми чимдуж побігли вздовж паркової алеї. Я несамовито біг уперед, голосно викрикуючи медсестрам: "Обережно! Він майже летить!"

Я біг так швидко, що ноги ледь торкалися землі. Мені здавалося, ось-ось вітер підхопить мене зі змієм і понесе у височінь. Я біг ніби за двох: за себе і за Назара. Змії майже не пручався, бо напевно дуже скучив за небом.

Вже за мить зелений повітряний змії кинувся в обійми лагідного літнього вітерця і рушив на зустріч небесам. Я міцно тримав мотузку, наче собачий повідець, аби мій улюбленець бував, не чкурнув якомога далі від мене.

— Він просто красень, — вигукнув Назар. — Тягни його ближче сюди.

— Звісно, я вже біжу, — відповів я, а обертаючись, побачив широку яскраву усмішку на його обличчі. Я ще жодного разу не бачив його по-справжньому усміхненим — виявляється, йому личить усмішка.

Я підійшов до Назара і передав йому в руки катушку з ниткою. Зелений красень невпинно тріпотів крилами в небі й намагався втекти від нас. Він вперто рвався уперед. Раптово в моїй голові промайнула божевільна ідея, і я голосно вигукнув:

— Тримайся міцніше, зараз побіжимо!

І ми побігли — я і Назар. Я штовхав з усіх сил візок, а Назар, тримаючи змія, дивився із шаленим захватом лишень у небо. Він дивився на білі хмари, що пролітали повз нашого змія, дивився і радів, радів і дивився не спиняючись.

Хоча б на якийсь короткий час, мені вдалося здійснити неможливе. Це неймовірне відчуття. З голови повилітали геть усі думки й турботи. Немає жодної проблеми. В цю мить є тільки ми та змії.

Шкода, але безтурботність вічно тривати не може. Нас помітила медсестра й насварила за бешкетування. Вона погрожувала розповісти мамі й Олені Іванівні, говорила, що все це неприпустимо й у госпіталі такі витівки можуть бути небезпечними.

Я точно не пам'ятаю, що саме вона говорила. Ми із Назаром були занадто веселі, аби перейматися правилами безпечної поведінки. Час від часу ми переглядалися один на одного і ледь стримували регіт.

Коли сувора медсестра подріботіла геть у своїх справах, Назар запропонував:

— Поїмо морозива? Гроші в мене є. Лише не знаю, як вибратися звідси

непоміченими.

— Знов порушувати правила? — моє серце загупало в грудях, наче оскаженіле.

— Ти ж зі мною. Якщо впіймають, то всю провину я беру на себе, — заспокоїв Назар.

На мить я замислився, але коли поглянув у його щасливі натхнені очі, одразу відповів:

— Правила порушуємо удвох, морозиво їмо разом. Якщо медсестри впіймають, відповідати будемо також удвох.

Я знав таємний прохід у старому паркані госпіталю, тому вибратися "на свободу" виявилось легше, ніж уявлялося. Ми швидко дісталися крамнички із морозивом, купили аж по дві порції: ванільного і шоколадного. Виявилось, що смаки у нас однакові — чудово. Ще дві порції полуничного морозива ми купили для мами.

Ми повернулись у парк хвилин за двадцять і нам пощастило — ніхто не помітив нашої відсутності. Тільки змії трішки засумував на лавці. Ми їли морозиво, говорили про щось не суттєве, про якість дрібнички, жартували, сміялися і раділи цьому простому сонячному дню.

— А он і мама іде, мабуть, за тобою, — помітив я.

— Сподіваюсь, сварити за морозиво не буде.

— Та ні, вона його просто обожнює, ми ж купили її улюблене полуничне.

Мама й справді була у захваті від нашого сюрпризу. Про всяк випадок ми трішки змінили нашу історію, тому я сказав, що бігав за морозивом сам. Знаю, маму обманювати не можна. Але це не страшна брехня. Це просто маленька таємниця, яка стала нашим спільним з Назаром секретом. Це перша цеглинка довіри в нашій дружбі.

До речі, мама похвалила мене, бо мені нарешті вдалося розвеселити Назара. Ми сиділи утрюх на лавці, їли морозиво. На мить мені здалося, що час дещо притишив свою ходу, ніби хтось подарував нам кілька зайвих хвилин, аби насолодитися малесенькою перемогою над крихтою пітьми.

Поруч пахло шоколадом. Напевно Буся знов прилетіла, або просто морозиво занадто духмяне. Не знаю, але того вечора було тепло й спокійно на серці. Ми жартували, говорили, гуляли. Ми просто були живі й здавалося, що Назар потроху оживає з нами.

Цієї ночі Назар вперше за останні пів року спав спокійно й безтурботно. Уві сні він бачив нашу прогулянку, повітряного змія, морозиво і... мою маму, дуже схожу на рудоволосу Повітрулю.

Я засинав із прекрасними думками, натхнений і щасливий від моєї малесенької перемоги. Тільки от сон, який чекав на мене, був важким і похмурим. Це був сон про оту страшну пітьму, яка скалічила Назара.

Тільки-но я заснув, одразу відчув якусь незвичну прохолоду, яка дихала мені в потилицю і наводила невимовний жах. Моєю спиною, наче вишколене військо, тупотіли мурашки. Я знов сидів на хмарі, але цього разу хмара виявилась похмурою, дощовою. Вона вже не нагадувала пухкий зефір. Ця хмара радше була схожа на величезний шмат

вати, яким щойно помили підлогу.

Довкола небом були розкидані інші сірі хмари, наче затягані старі ганчірки. Сонця взагалі не видно. Важко зрозуміти, чи це ранок, чи вечір. Одразу десь глибоко всередині з'явилось тривожне відчуття порожнечі, холодної й моторошної. Тиша і якийсь штучний вакуум невпинно почали тиснути на підсвідомість. Я кожною клітиночкою тіла відчував, як гупає сполохане серце.

Я обережно кинув оком довкола і заляк, адже жодного разу не бачив у своєму житті повної відсутності будь-яких барв. Немає синього, зеленого, червоного, жовтого чи будь-якого іншого кольору. Довкола усе чорне. Це неприємний чорний колір, схожий на багнюку. Ось такого кольору був увесь мій сон. Вірніше це справжнє жахіття. Про що воно? Про кого?

Те, що я побачив далі, ніколи б собі не міг уявити. Я бачив це один лише раз у страшному кошмарі й хочу якомога скоріше забути побачене. Не уявляю, як Назар й інші воїни мали сили жити в такому жахітті й мареві місяцями. В них неймовірна сила духу. Я захоплююся мужністю й силою наших воїнів.

Онде внизу, поміж обдертих чагарників я помітив, як щось ворухнулось. "Навіщо воно це зробило?" Ніби за командою когось невідомого земля заворушилась й поле почало здиматися величезними смоляними пухирями. Це прокинулась пільма.

Пухирі були зовсім сліпі, позбавлені очей і якихось рис обличчя. Це суцільна гідка чорна маса. З-під землі у кожного пухиря стирчали сухі, зашкарублі й місцями вкриті маленькими пухирцями, кігтясті лапи. Цими лапами потвори задля рівноваги міцно чіплялися в землю, аби надиматися якомога сильніше й наводити жах на все живе.

Пухирі оскаженіло кидалися навсібіч, вишукуючи те, чим можна пожитися. Окрім страшених лап, пухирі мали бездонні пащеки, з яких виривалося вогняне полум'я. Вони дихали кусючим вогнем, наче дракони.

Я сидів на хмарі, майже не ворухився й забув, як дихати. Хоч би ніхто не помітив мене. Вперше в 56

житті я налякався так, що важко було навіть дихати. Дужче за все у світі мені хотілося прокинутися, проте кошмар був мені непідвладний.

Враз, десь в далині засяяв, наче перша надвечірня зірка, яскравий ліхтарик. Він світив зі старої, напівзруйнованої будівлі, яка стояла поодаль і спершу взагалі не привернула моєї уваги. Потім засвітився ще один ліхтарик, а потім ще один і ще. "Невже це ті самі ліхтарики, про які розповідав Дід?" — промайнуло в моїй голові.

Моя хмара попливла небом ближче до тієї будівлі. Щойно я наблизився до неї, одразу зрозумів, що це старий аеропорт. Онде розбитий ангар. Колись тут стояли новенькі літаки. А там далі видно залишки головного терміналу.

Колись це аеропорт зустрічав тисячі пасажирів з усього світу, а тепер він нагадує суцільні руїни. Безколірна сіра порожнеча довкола пригнічувала тишею, крізь яку ледь чутно було шурхотіння уламків зруйнованої будівлі.

Поміж темряви я побачив світло, що рухалося в бік оглядової вежі. То був воїн, дуже схожий на Назара. Я поглянув на нього пильніше й зрозумів, що це дійсно Назар. Впізнати його важко, адже він з обома ногами, дужий і войовничий. Споглядаючи на воїна, я зрозумів, що він не пілот. Він охороняв аеропорт, тому так натхненно дивився в парку на мого повітряного змія.

Довкола знов заворушилась п'ятьма. Земля здригнулась кілька разів поспіль. Я вчепився руками за чорну хмару і зрозумів, що зараз побачу щось дуже страшне і важливе. Невже це той самий страшний бій, який остаточно знесилив ліхтарик Назара? Певно, що так. Скоріше б усе скінчилося. Будь ласка.

Пухирі підповзли до аеропорту майже впритул. Напівзруйнована будівля перетворилася на фортецю, що була осяяна світлом, ніби старий маяк. Пухирі довкола надималися почергово, тому здалеку нагадували бурхливі хвилі чорного збентеженого моря. Море, сповнене люті й ненависті кипіло жагою знищити кожен ліхтарик і поглинути світло до останньої сьйнистої краплинки.

Назар скомандував займати бойові позиції й готуватися до бою. Кількість ліхтариків в будівлі збільшувалась, вони шикувалися, утворюючи суцільний світловий ланцюг — кордон. Я поглянув уважніше й розгледів мужніх воїнів, що сяють своїми серцями й душами. Вони щільно стояли один побіля одного, своїми спинами затуляючи від пухирів частину землі, де все ще є світло, життя і надія.

Зараз ось тут на моїх очах почнеться битва світла і темряви. Я сидів розчавлений і несамовито переляканий. Попри страх, я будь-якої миті готовий кинутися в боротьбу із темрявою, адже в мене теж є ліхтарик. Мій страх поволі обертається на мужність. Це фантастичне відчуття всередині. Ніби дещо могутнє розквітає всередині й починає пульсувати силою волі й світла.

Пухирі надимаються щораз більше і більше, а бездонні їхні пащеки ледь стримують накопичене від люті полум'я. Один з пухирів міцно уперся кремезними лапами в землю і прицільно випалив вогонь прямо до світла. Мить, доки летіла вогняна куля, здалася мені вічністю. Я хотів спинити її, загасити, або якимось дивом просто прибрати кудись геть, якомога далі від живого.

На жаль вогняна куля влучила саме туди, куди націлилась п'ятьма. Маленький ліхтарик на мить згаснув. Я не дихав, бо боявся заплакати. Те місце, куди влучив вогонь, вмить вигоріло до чорноти. На короткий час усе густо затягло темрявою. З вигорілої чорноти сміливий воїн засвітив свій ліхтарик на повну силу. Він засяяв яскраво і натхненно, тому промінь світла дістався неба. Пухирі довкола один за одним почали вибухати від світла.

Помалу хмари розступилися і з неба почали будуватися сходи. Вони росли, наче величезне бобове стебло у казці, але навпаки — від неба аж до самісінької землі. Коли остання сходинка торкнулася обпеченої землі, воїн піднявся і рушив угору. Сходинка за сходинкою він долав свій шлях у височінь. Тепер він триматиме небо, що надколось над нашою землею.

На мить я заляк, очі налилися слізьми, але плакати сил не вистачало. Я кліпнув

очима, аби прибрати з очей сльози. На землі тим часом зав'язалась запекла битва. Пухирі один за одним вибухали від яскравого світла і залишали по собі лише глибокі воронки в землі.

Пітьма від люті надималася більше і більше, закипаючи од неконтрольованого гніву. Вона сунула на воїнів і безжально накривала їх густою чорною імлою. Один за одним воїни вистрілювали свої промені до неба, і раз по разу із нього починали виростати високі сходи. Од світла пухирі вибухали, наче мильні бульбашки, залишаючи порожнечу, липкі плями й бризки чорної багнюки.

Ліхтариків лишилося кілька десятків. Вони пліч— о-пліч стояли на захисті світла. Поміж них і Назар. Зараз він мужній, сильний, войовничий, зовсім не такий, яким я його бачив у госпіталі. Темрява безжально спустошила його й вичавила всі його життєві сили. Але це буде згодом. Цієї миті Назар найяскравіший поміж інших ліхтариків. Наразі він командир — могутній воїн. Він здатен дати відсіч цим гидким чорним пухирям і він здолає їх, йому стане сил.

Онде поблизу будівлі я помітив рух. Один з пухирів наблизився до входу. Він прослизнув крізь ангар і рушив до оглядової вежі. Липка чорна гидота швидко розлилася по приміщенню й поповзла сходами вгору, залишаючи за собою брудні чорні сліди.

— Назаре, воно повзе до вас! — закричав я, але не почув жодного звуку.

Це одне з моїх найстрашніших жахів. Найбільше боюся цього уві сні. Я пробую кричати знову і знову. Дарма. Я не спромігся вичавити із себе навіть тихесенький шепіт.

Доки я намагався з усіх сил хоча б щось крикнути, чи дати попереджувальний сигнал воїнам, темрява підповзла з лівого флангу. Пухир збільшився у розмірах і виплюнув вогняну кулю. У відповідь Назар вистрілив світлом. До нього приєдналися побратими, що яскраво засвітили свої ліхтарики. Темрява ослабла, пухир майже здувся.

"Так, круто! Тримайте оборону. Воно майже здохло" — подумки підтримував я воїнів.

Але це все був лише підступний план темряви. Цей малий слабкий пухир лише відвертав увагу воїнів від головного монстра. Я теж не помітив його. Величезний пухир плюнув чорним вогнем в оглядову вежу. Один за одним ліхтарики почали вистрелювати промені світла й крокувати в небо. Я зрозумів, що саме зараз та сама вирішальна мить.

Світло знову й знову спалахує яскравим сяйвом. Моя хмара майже впритул наблизилася до будівлі аеропорту. Мені уже не страшно. Я не боюся за себе. Мені важко дивитися на цей бій, але я повинен це бачити, аби потім описати побачене. Кожен постріл світла від ліхтарика ніби тонкий промінь миттєво сягає чорного й брудного від мороку неба.

Крізь тонкий розлом у небі з'являється сходинка, потім ще одна й ще одна. Ці сходинки, складені з яскравих цеглин, сповнених світлом. Цеглинка за цеглинкою

сходишки спускаються до відважного воїна, оточеного темрявою. Він ще світить ліхтариком, ще бореться. Для нього цей бій завершиться в ту мить, коли остання цеглинка торкнеться землі й шлях у небо буде побудований.

Час уповільнився дещо. Думки ніби в тумані. Я чую гуркіт, скрегіт і ревіння, що голосно доноситься від аеропорту. Я чую, як гупає моє серце. Я не можу відвести погляд від тих сьайнистих цеглинок. Он вона, остання цеглинка сходів зараз торкнеться землі. Щойно вона торкнулась землі, світло з надпотужною силою осяяло навколишній простір і я побачив воїна, що непорушно лежав поміж темряви. Його битва справді скінчилася й зараз настав час вирушати в небо.

Востаннє його ліхтарик спалахнув сьайвом. Воїн кілька секунд лежав непорушно. Потім він сповнився світлом й підвівся. Я не бачу що там лишилось серед пітьми. Я бачу лише мужнього відважного воїна, який повільно ступає сходами в небо. Він буде нести почесну варту — він триматиме небо для нас.

Доки мій погляд був прикутий до цього воїна, темрява повністю накрила аеропорт. Ніби суцільна чорна ковдра впала на будівлю й почала душити всіх своєю злістю й ненавистю. Від такого потужного удару темряви світло вмить згасло, наче його просто вимкнули. Ліхтарики пощезали, ніби й не існували. Ніби їх зовсім не було там. Як так? Де ж ви, Ліхтарики?

"Досить!" — несамовито закричав я у пітьму і кинувся до зниклих воїнів. Я стрибнув із хмари прямо в темряву. Мій ліхтарик сяяв і сліпив мене, наче вранішнє сонце.

Це було дійсно сонце, вранішнє, тепле і миле, бо сяяло воно прямісінько мені в очі крізь прочинене вікно. Я вдома.

Востаннє я плакав так у садочку, коли зламав подаровану мамою червону машинку на пульті. Мама довго відкладала гроші, аби купити мені на день народження найкращу у світі машинку. А я був малий і необачний, зламав її. Тоді я думав, що це найбільше горе в моєму житті. Я плакав, а мама втішала мене. Я пам'ятаю її слова: "Тобі сумно і ти плачеш. Я розумію. Справжні чоловіки теж плачуть. Усі мають на це право, але у виняткових випадках. Пам'ятай, сльози — це не слабкість, це особливі почуття, які є в кожній людині, що має серце. Машинка не варта твоїх сліз. Ми купимо нову".

На годиннику близько дев'ятої ранку. Мама вже пішла. Я не хотів ані сніданку, ані прогулянок. Моє єдине бажання того ранку — згорнутися малесеньким равликом якомога глибше у свою мушлю і нікого не бачити. От тільки чи маю я на це право? Мені наснився страшний сон. Це лише страшний сон, не більше. Назар же на власні очі бачив цю потвору в реальності день за днем знову і знову. Темрява, яка нищить ліхтарики у серцях людей, значно страшніша в реальності, ніж у моєму кошмарі.

Я лежав у ліжку, а перед очима з'являлися страшні образи жахливого сну. Вони постійно змінювалися, але зникати чомусь не зникали. Ці картини приліпилися до підсвідомості, наче липка гумка до підшви черевика. З усіх сил намагаєшся віддерти ту настирливу гумку, а вона тримається, наче клеєм приліплена. Я лежав, а думки поглинали мене та огортали, наче мовчазну і беззахисну мумію.

Я заплющив очі й подумки покликав Бусю. Щойно я відчув запах шоколаду, зрозумів, що вона поруч. Я піднявся, сів у ліжку й заговорив:

— Я тебе не бачу, але я знаю, що ти тут. Ти чуєш мене. Будь ласка, не залишай Назара, ти йому потрібна, він не впорається без твого світла. У мене немає зараз шоколаду, але я принесу тобі в госпіталь. Лети, будь ласочка, до Назара і будь з ним. Він бачив багато страшного й злого, його ліхтарик помирає.

Не впевнений, що вона справді мене почула, але то не важливо. Я сказав те, що мав сказати. А потім я впав набік, обійняв подушку й знову поринув у думки. Так би я і пролежав, мабуть, до вечора, якби не Сапфір. Він тихенько приліг поруч і підмостив свою голову мені прямісінько під долоню, аби я почухав його за вушком. М'яке тепле хутро зігріло мою руку, і одразу схотілося обійняти Сапфіра якомога сильніше.

Я згадав, як ми із мамою знайшли Сапфіра малесеньким і майже знесиленим. Він зовсім самотній сидів на вулиці під старим виноградом й голосно та відчайдушно нявчав. Здавалося, що він чекав саме на мене, тому, не вагаючись і миті, я запропонував мамі забрати кошения. Я ніс додому малесенького хутрянного друга, який, пригорнувшись до моєї футболки, тихесенько, ледь чутно мурчав. Вже тоді я відчував, вірніше знав, що це буде мій найкращий друг.

— Дякую тобі, мій хороший, — промовив я та обійняв Сапфіра ще дужче.

Як же добре, коли друг поруч, коли він просто готовий підтримати у важку мить, без зайвих запитань, повчань чи порад. Ні, поради теж важливі, але тільки тоді, коли вони потрібні, тобто, коли друг сам просить поради.

Коли нарешті схотілося поспіяти, на кухні я побачив малесенький сюрприз від мами. Вона зготувала мою улюблену сирну запіканку, тільки не звичайну, а усміхнену. Так, моя запіканка широко всміхалася до мене з тарілки полуничним варенням і дивилася двома великими — не очима — полуницями. Смакота! І знов приємні спогади.

Я згадав, як мама вперше приготувала мені усміхнену запіканку. Мені тоді було десь три роки, я був зовсім маленький і хворий. Їсти взагалі не хотілося, тому мама почала вигадувати. Ота перша усміхнена запіканка мала не тільки ягідні оченята й усмішку, а ще і гарненький чубчик, ручки та ніжки. Тоді мама сказала: "Ну, поглянь який гарнюній запіканчик, він дуже радий тебе бачити". Я забув смак того першого запіканчика, але і досі добре пам'ятаю, як обійняв маму і був найщасливішим у світі, бо ж мама у мене найкраща.

Здається, дурний сон потроху забувається, тобто стає менш помітним. Він вже не займає увесь простір моїх думок — лише віддалені куточки. І це все дякувати Сапфіру і маминій усміхненій запіканці. І річ не у самій страві, а у турботі, в почуттях, які вклала мама, готуючи мені смаколик. Дуже добре, коли є поруч близькі люди, люди які люблять тебе, і яких ще більше любиш ти.

А потім в моїй голові вибухнула ідея: "Ми сьогодні маємо знайти Назарові мрії". Я вирішив зайвий раз не думати, чи можливо це, чи ні, чи важко буде, чи ні — я мушу це зробити. Ліхтарик Назара буде сяяти яскравіше від сонця, інакше і бути не може.

— Вибач, Сапфіре, але тобі знов доведеться сидіти вдома самому. Не ображайся, ти

найкращий у світі кіт, — сказав я коту і почав збиратися.

Я прихопив із собою печива і пляшку води. Дорогою до госпіталю заскочу в крамницю за цукерками для Бусі. Вже взувшись, я помітив повітряного змія і, сам не знаю навіщо, прихопив і його. "Начебто готовий".

VI

„Дорогою до госпіталю мені спало на думку, що пересуватися Назару на візку в деяких місцях буде вкрай не зручно. Потрібно про всяк випадок десь надібати йому милиці.

"Можна позичити в Олени Іванівни", — подумав я і злякався своїх думок, адже я ніколи у своєму житті не порушував жодних правил.

Хоча ні. Це буде вже вдруге. Вперше ми з Назаром порушили правила, коли потайки тікали з госпіталю за морозивом. Серце знову гупає, наче ошаліле, але чомусь дуже приємно від того, що я все ж роблю добру справу.

Зайти у головний корпус госпіталю виявилось на раз два. Дістатися до відділення, де працює мама й Олена Іванівна теж не проблема. А от як пройти непоміченим повз пост медсестер? На перший погляд, це взагалі неможливо. Але я мушу упоратись заради Назара.

На щастя, саме у цей час усі медсестри були чимось заклопотані, а отже довгий зелений коридор наразі порожній і безпечний. Я, наче секретний агент, швиденько прошмигнув до господарської кімнати, де зазвичай зберігають усі речі: постіль, візки, милиці, засоби для прибирання та інше. "О, те, що треба", — зрадив я пошепки, дістаючи зручну підлокітну милицю. Це така одна штука, яка фіксується на лікоть й дозволяє людині зручно пересуватися.

Тієї миті мені здавалося, що все так легко і просто, бо ж я роблю це не для себе. Я подумав, що це саме тому, хтось або щось якимось дивним чином непомітно мені допомагає. Але не все так просто.

Тільки-но я підійшов до дверей, як почув голос Олени Іванівни та ще якоїсь медсестри. Серце впало мені десь аж до п'ят і там ледь-ледь пульсувало, захлинаючись від паніки. Я чув як голоси наближаються ближче і ближче, ось-ось ворухнеться ручка дверей і все скінчиться: і плани, і подорож і літні прогулянки у парку. Хвилини знов потяглися густим липким клеєм — час зупинився.

Аж ось, раптом, я відчув, як щось торкнулось мого плеча. То була Буся — моя малесенька рятівниця. Вона взяла мене за руку своєю малесенькою долонькою з довгими тонкими кігтиками й ми одразу стали невидимі.

— Привіт, — тихо промовив я.

У відповідь Буся усміхнулася. Рухом лапки вона показала на двері. Тієї ж миті двері відчинилися, увійшли медсестри, а ми крадькома шмигнули повз них, і навіть вони. На щастя, вони нас не помітили, тільки трішки здивувалися, звідки з'явився протяг, адже вікна у кімнаті закриті.

Уже майже біля дверей поблизу виходу з госпіталю милиця випала у мене з рук і загуркотіла на підлогу. Жах! Сором! Незграба я! Звісно ж я швиденько підхопив

милицю і ми з Бусьєю чкурнули геть. Шкода, ми не бачили здивоване обличчя Олени Іванівни, яка ясно чула гуркіт, а коли визирнула поглянути що там упало, побачила порожній зелений коридор.

Пробігши трішки далі углиб парку, я впав на лавку, аби відхекатись. Буся левітувала поруч й уважно мене роздивлялася.

— Дякую, Бусю, без тебе я б пропав. Мене звать Олесь. Я бачив тебе поруч із Назаром, ти їла цукерки. Але я думаю ми бачились з тобою і раніше, коли довкола пахло шоколадом. То ж була ти?

Буся розпливлася милою усмішкою і її ліхтарик у лапках засяяв яскравіше. Вона не відповіла, але я добре зрозумів, що мав рацію. А ще, дивлячись на Бусю, я зрозумів, що добрі думки й теплі спогади роблять ліхтарик сильнішим і яскравішим, тому варто цінувати й берегти кожну добру мить в житті.

— Я хотів привітатися ще вчора, але тебе в парку не бачив.

— Я літала до лісу, аби знайти Повітрулю, — нарешті заговорила Буся, і я почув її милий голос. — Я знаю, що без її допомоги тобі не вдасться знайти На— зарові мрії, адже загублені вони дуже далеко. Туди пішки неможливо дістатися. Я буду з вами, я допоможу віднайти шлях.

— То ти знайшла її? І вона погодилась допомагати? А як же Дід, вони ж так посварилися?

— Так це Дід мене послав за Повітрулею, коли побачив, як ви із Назаром зробили перший малесенький крок у здоланні темряви. І саме через Повітрулю Дід пішов із парку на деякий час, бо дуже боїться зустрічатися з Повітрулею.

Радості моїй не було меж, а ще більше я пишався вчинком Діда. Мені кортіло якнайшвидше побігти до Назара і вирушити на пошуки. Безмежно хочу нарешті довести йому, що все-все, почуте і побачене у парку, реальне, і що все це не вигадки божевільного дідугана.

— Час іти, — піднявся я і хотів було рушити уперед, але Буся мене спинила і жестом показала, аби я обернувся назад — за спиною у мене стояла Повітру— ля.

У мене відняло мову, я отетерів, зачляк і зробився геть увесь ватяний. Я був шокований, адже Повітруля дійсно схожа на маму. Вона була зовсім така ж, як і у моєму сні. Здається, час дійсно не владний над її красою і молодістю. Повітруля всміхнулась і заговорила до мене:

— Привіт, Лесіку. Я рада нарешті з тобою зустрітись, адже Буся мені багато про тебе розповідала. Бачу, що все правда. Ти дійсно потужно сяєш, у тебе могутній ліхтарик.

— Доброго ранку, — ледь вимовив я і зашарівся. — Дякую.

Повітруля знов усміхнулась і продовжила розмову:

— Я із радістю допоможу тобі й твоєму другу Назару, але є одна умова.

— Яка? Я все зроблю, — перебив я, та одразу ж перепросив.

— Ти — дитина, тому твій світогляд, уява і віра у неймовірне особливі, не такі, як у дорослих. Щоби Назар зміг вирушити із тобою за мріями, ми повинні зробити так, щоб

він думав, що спить. Інакше його мозок не зможе осягнути увесь той безмежний простір уяви та фантазії, що міцно сплелися із реальністю й потойбічним.

— То доведеться брехати? — засмутився я.

— Боюся, що іншого шляху немає. Назару так буде легше, адже йому і так дуже не просто.

— За морозивом тікав, милицю поцупив, тепер ще й обманювати доведеться, — зітхаючи перелічив я. — Чого не зробиш заради друга?

— Тоді пішли, вже саме час. Назар трохи задрімав на лавці. Ми розбудимо його, наче уві сні, а далі справа у твоїх руках.

Я глибоко видихнув, наче перед відповідальною контрольною і рушив за Повітрулею. Буся, тримаючись за мою футболку, вмостилась на плечі й теж трохи нервувала. Я намагався гнати десь якомога далі думки невпевненості у власних силах. Вони кипіли в моїй голові та розривалися, наче мильні бульбашки. Я невпинно повторював одні й ті ж слова: "Ми зможемо! Ми впораємось! Ліхтарик сяятиме!"

Тільки-но ми підійшли до Назара, він миттєво розплющив очі. Це така звичка бійця — спати й чути усе навкруги, кожен крок і звук. Довкола парком розлилася та ж сама сонячна імла, яку я вже бачив, коли зустрівся із Дідом. Попід соснами бігали малесенькі хухи, а ми стояли перед Назаром і уважно дивилися на його реакцію. Але жодних емоцій на його обличчі не було. Думаю він абсолютно впевнений, що йому це сниться.

— Я ж сплю, так? — нарешті спитав він.

— Мабуть, що так, тобі видніше, це ж твій сон, — хитро відповів я. Ніби й не збрехав, але і не заперечив.

— О, а це знов та дівчина зі сну, — зауважив Назар. — Ім'я у неї було таке цікаве, тільки ніяк не можу згадати.

— Повітруля. Мене звать Повітруля, — представилась дівчина.

— Так, Повітруля, — згадав Назар і знов замовк. Він, ніби в кіно, чекав розвитку подій, тому обрав позицію спостерігача.

Терпіння його вистачило не на довго. Питань в голові забагато, тому Назар не втримався:

— Малий, це все твої історії, от бачиш, тепер уже навіть наснилося.

— Вибач. Ну, якось так воно вже склалося, — промимрив я. Чомусь мною заволоділа повна розгубленість, тому я не міг второпати що говорити. Добре, що поруч Повітруля.

— Назаре, ти маєш надзвичайно сильне серце, яке колись сяяло ліхтариком, яскравіше од сонця. Своїм потужним світлом ти здолав багато темряви. Ти, не жалкуючи свого серця, повністю віддав себе боротьбі за рідну землю. Ти захищав найдорожче у світі: життя, усмішки, найсвітліші мрії, волю і свободу свого краю. Ти надто довго і надто відчайдушно боровся з пітьмою, тому майже вщент виснажив свій ліхтарик, він ледь жевріє.

Назар уважно слухав Повітрулю, перебирав у голові її слова, згадував усе, що говорив колись я. Також він згадав і слова Діда, якого вважав хворим. Склавши цей величезний пазл у єдине ціле, Назар мовчки потягнувся рукою до своєї спини, туди, де мали бути крила. Пальці його торкнулися чогось незрозумілого на дотик, але, напевне, схожого на залишки крил.

Назар відчув тупий пронизливий біль, який дав йому чітко зрозуміти, що крила справжні. Він сидів, схиливши голову, очі заблищали побитим кришталем, а з його вуст злетіла одна лише фраза: "Це не сон".

— Так, але і говорити, що це реальність, теж неправильно, — сказала Повітруля. — Це особливий вимір, у якому можна побачити приховане. Тут ти бачиш те, що зазвичай надійно зберігається у таємниці, те, на що у звичайному житті не звертається увага. Увесь навколишній простір, огорнутий невагомим сонячним сяйвом, постає перед очима саме таким, яким він є. Людей можна побачити без отієї 72

зовнішньої оболонки, яку вони, наче горіхову шкаралупу, одягають на себе, не думаючи, що власноруч замурують в собі світло, яким варто ділитися. Хтось має величезний ліхтарик надзвичайної сили, у когось він трохи менший, а хтось жодного разу його не запалював, забувши про нього, наче про якийсь старий непотріб на горищі.

— То ліхтарики є у всіх? — втрутився я. — А Дід казав, що тільки у янголів є таке світло.

— Ліхтарики є у всіх людей, просто у янголів вони значно більші й сильніші, — пояснила Повітруля. — Вам потрібно вирушати. Зволікати не можна, адже часу лишається зовсім мало. Треба рятувати малесеньку крихітку світла, що зосталась у зраненому серці Назара.

— А, може, хтось мене питає, чи хочу я кудись іти, — суворо сказав Назар. — Може, мені й так добре?

— О, вибач, — зніяковіло відповів я, — ми думали, що... ми хотіли знайти твої мрії... і тоді б... ліхтарик засяяв...

— І нащо мені той ваш ліхтар? — нервував Назар. — І що ви взагалі знаєте про ту гидоту, яка знищила усе, що я колись мав? Що це все за маячня? Чи хтось із вас бачив, як гинуть ваші друзі? Чи хтось із вас відчував слабкість і відчай від того, що не можеш рятувати друга від темряви? Чи ви знаєте, як це стояти посеред темряви та розуміти, що вона всюди довкола, голодна, скажена, люта й значно більша за тебе?

Я стояв мовчки, витріщивши перелякані очі, і міцно затискав у руках позичену милицю. Все насправді стало відбуватися, наче уві сні. Голос Назара звучав, ніби десь здалеку, тому доносився до мене ледь чутним гомоном.

— Назаре, не говори так, — заспокоювала Повітруля. — Поглянь на хлопчика. Він готовий заради тебе іти невідомо куди, він дужче всього у світі бажає, аби ти усміхався. Він дійсно не знає того жахіття, яке бачив ти. Але хіба ти хочеш, аби хлопчик побачив

темряву такою, якою вона поставала перед твоїми очима? Олесь не просить тебе згадувати гірке минуле, він кличе тебе піти разом у майбутнє.

Назар мовчав. Я готувався до найгіршого. Повітруля пильно дивилася на нас обох і, мабуть, до останнього вірила, що Назар передумає. А от малесенька Буся вирішила не гаяти часу, тому тихенько підлетіла до Назара та обійняла його своїми крихітними лапками.

Сказати, що Назар зняковів, то це нічого не сказати. Стояла тиша. Буся міцно притислася до воїна, а він тільки водив очима у різні боки, ніби щось обмірковував. Велика сильна рука бійця обережно торкнулася м'якенького капюшончика на голові крихітки Бусі й тілом Назара поширилось якесь дивне тепло, яке миттю сягнуло серця і стишило гнів.

Назар поринув у спогади та згадав. Він уже бачив цю маленьку крихітну істоту, її довгі вусики і яскравий ліхтарик у лапках з тоненькими кігтиками. Він згадав той бій в аеропорту. Також він згадав, як темрява вхопила його кігтястою лапою, встромила свої пазурі в ногу й відірвала її. Страшений біль стрімко ширився всім тілом й Назар почав втрачати свідомість. Він побачив сяйво свого ліхтарика, яке пульсувало в ритм із серцебиттям, що потроху сповільнювало швидкість.

Майже непритомний він побачив попереду себе яскраве світло. Це було світло у формі кулі, що повільно наближалась до нього. Коли ліхтарик 74

наблизився майже впритул, Назар розгледів Бусю. Вона підлетіла якомога ближче, аби захистити воїна своїм світлом. Вона закрила Назара від темряви, осліпила її й врятувала воїну життя.

Коли спогади розвіялися, він тихо промовив:

— Вибачте... зірвався...

Ми із Повітрулею мовчали, адже примушувати, ба навіть вмовляти Назара не варто, адже людина повинна сама вирішувати свою долю. Ми чекали його рішення і готувалися прийняти його із розумінням.

Кожен із нас спроможний на величні вчинки, у кожного є надзвичайна сила волі та незламність духу, але є одна лише умова — потрібне нестримне бажання і максимум зусиль для досягнення своєї мети. Коли вмовляють, змушують і нав'язують щось

— нехай, навіть, дуже важливе — доброго з того не буде.

— Говоріть що робити, — рішуче сказав Назар. — Втрачати нема чого.

Повітруля миттю заговорила:

— Я пишаюся тобою, Назаре, ти не пожалкуєш. Тим паче, що нічого особливого робити не потрібно

— все станеться саме собою. Потрібно лишень дати можливість приємним теплим спогадам злетіти над сумними думками. Розумієш? Твої мрії мають летіти в майбутнє, наче легкі повітряні кульки.

— А у мене є повітряний змій, він теж добре полетить, — зрадів я. — Погляньте, він у сонячному світлі став білим і майже невагомим.

Повітруля дістала зі свого віночка блакитну волошку і прикрасила нею змія, а потім сказала:

— Він ніби чистий аркуш, на якому хочеться малювати щось яскраве і гарне. Нехай ця ніжна квіточка, що є символом душевної чистоти, допоможе тобі віднайти світло. Нехай ця волошка оберігає тебе від лихого. Інші барви, Назаре, додаватимеш на змія власноруч. Якщо захочеш, Олесь тобі допоможе. Тільки попроси його.

— Дякую, Повітруле. Тільки от, чи не занадто це дорогий подарунок для мене? — ніяково спитав На— зар.

— Ти вартий більшого, але я поки що можу подарувати тільки це. Вже час вирушати. Летіть. Не зволікайте, аби не прогавити мить, коли вітер здійме вас до небес і понесе удалечінь.

VI

Ми слухняно вхопились за хвіст повітряного змія і злетіли високо у небесну блакить, що нагадувала ніжну духмяну волошку. Мене вщерть наповнили раніше знайомі відчуття.

Щось подібне я відчував, коли вперше ішов до школи. Тоді я страшенно радів, але ще більше боявся невідомості. Мене в різні боки розпирали ці два почуття і я боявся вибухнути, наче переповнена емоціями повітряна кулька.

Навіть уявити не можу, що відчуває зараз Назар, адже це насправді його пригода. Це особлива вирішальна мандрівка у невідоме. Він поглянув на Бусю, що летіла поруч і сказав:

— Дякую тобі, ти врятувала мене. Я згадав. Я все згадав.

Буся усміхнулась і запитала:

— Чи ти пам'ятаєш звідки цей ліхтарик? Ти знаєш де я його взяла й чому його тримаю біля тебе?

У відповідь Назар похитав головою, адже не знав і не розумів в чому особливість цього ліхтарика.

Буся не забарилася із відповіддю:

— Це ліхтарик твого побратима. Він втратив цей ліхтарик надто спішно. Воїн не встиг зрозуміти, що відбувається, коли відбивався від темряви. Головною його метою був захист командира, тобто тебе, Назаре. Тому під час бою, коли пільма накрила його, ліхтарик стрімко вилетів і загубився. Ліхтарик не вирушив до неба разом з іншим світлом. Аби не втратити його, я підхопила цей ліхтарик й зберегла для тебе, щоб надалі захищати від пільми.

Ми летіли й мовчки слухали історію. Усе стає простим і зрозумілим. Загадки поволі обертаються на чіткі відповіді, а думки складаються в голові рівенькими стосами, як книжки на полицках.

Вітри, подаровані Повітрулею, стрімко здіймали нас угору, вище і вище. Парк, госпіталь, сосни й все— все на землі ставало дедалі меншим, аж доки деякі зовсім дрібні деталі взагалі не зникли із поля зору.

Я відчув абсолютну невагомість і захват, який заповнив кожную клітиночку мого тіла. Здавалося, що вітер сповнив мене прозорою легкістю, яка підносила мене ще вище, навіть швидше за білосніжного паперового змія.

— І куди полетимо? — нарешті зацікавився Назар.

Одразу схотілося по-дитячому знизати плечима і сказати: "Не знаю". Аж раптом у моїй голові промайнула думка і я зацікавлено промимрив: "По— дитячому?". А потім сказав уже голосніше:

— Ми полетимо туди, де лишилось твоє дитинство.

— Хлопче, то ти просто розумник. Дійсно, малим я був тим ще мрійником і вигадником. Не збагну, чому ж все геть забулося, ніби й не було барвистого дитинства.

— Ти взагалі нічого не пам'ятаєш?

— Чому ж, пам'ятаю. Ми жили із батьками у місті, проте багато часу я проводив у замиському будинку із бабусею і дідусем. Природа завжди вабила мене, я любив усе живе, а найдужче любив землю.

— Як це землю? — не зрозумів я.

Назар усміхнувся і почав пояснювати:

— Мені здавалося, що я відчуваю, як дихає земля. Я спостерігав, як вона восени тихесенько засинає під шепіт прохолодних дощів, загортаючись бурштиново-золотою ковдрою опалого листя. Тоді я відчував якийсь непояснений сум, ніби я прощаюся із кимось близьким дуже-дуже на довго. Взимку земля спала дуже міцно. Жодні дитячі пустощі зі сніжками, веселощі на санчатах і ковзанах, новорічні вибухи радості не могли розбудити стомлену важкою працею землю. Звісно ж, навесні земля прокидається од сну. Я малим любив спостерігати, як усюди потічками, наче кровоносними судинами, поширюється життя, як земля розплющує блакитні проліскові очі й усміхається до привітного ласкавого сонечка. А літо — це найулюбленіша пора. Влітку я часто тікав у гай, аби влягтися у духмяну траву і відчуті шалений нестримний енергетичний вибух, що заряджав мене, наче акумулятор. Я влягався на землю, наче немовля на живіт мами, обіймав її та довго-довго слухав її подих.

Доки Назар говорив, я зачаровано слухав, адже в кожному його слові відчувалася справжня любов, яка мене захоплювала. Для мене це щось нове і незвичне, адже я живу у місті, а незаймана природа для мене, наче нова непрочитана книжка. Дуже хочеться якнайскоріше перегорнути хоча б першу сторіночку цієї цікавої книжки, аби відчуті все те, про що із таким захватом розповідав Назар. Я нічого не говорив, а тільки слухав і слухав, намагаючись не прогавити жодного слова.

Наш білий повітряний змій стрімко ніс нас на схід, саме туди, звідки до нас привітно всміхалося сонце. Повз нас пропливали поодинокі хмари, легкі та майже невагомні. Подекуди земля доволі хаотично 80

рясніла багатою палітрою різноманітних відтінків зелених барв — то ліси, гаї й незаймані степи. Місцями можна було побачити рівенькі різноколірні латочки

засіяних ланів, що вкривали землю, наче строкаті коцики.

Поступово барви почали бліднішати, з'явилось відчуття стурбованості. Сірі хмари пропливали повз нас все частіше і частіше, а колір їхній ставав дедалі сірішим, аж поки взагалі не обернувся на чорний. Яскраві лани-коцики раз по разу почали вкривати чорні дірки, яких дедалі ставало тільки більше. Вже зовсім скоро барви зникли — ми потрапили у сірий похмурий простір. Назар напружився.

Буся близесенько підлетіла до нас, наче хотіла міцно обійняти своїми лапками. Я не втримався й пригорнув її до себе. Потім я поклав руку на Назарове плече і, поглянувши йому в очі, промовив:

— Ми разом, все буде добре.

— Дякую, друже.

"Друже", — повторив я подумки. Гордість наповнила мене і вихлюпувалася через краї, адже бути другом безстрашного воїна, героя і захисника рідної землі — це велика честь для мене. Вперше я відчув, яка надзвичайна сила ховається під його старенькою футболкою. Моя рука лежала на Наза— ровому плечі, а здавалося, що я торкаюся міцного муру, за яким надійно можна сховатися. Хоча, ні. Його сила надихає на мужні вчинки. Побіля героя виникає непоборне бажання іти вперед, не ховаючись і не дозволяючи страху захопити себе у полон.

— Здається, ми прилетіли. Онде, поглянь, старенька хатинка бабусі й дідуся.

Вітер почув Назара, тому змій помалу почав спускатися на землю, аж поки наші ноги не торкнулися сіро-чорної понівеченої садиби. Назар

узяв милицю та обережно рушив до хати. Я уважно роздивлявся усе навкруги й намагався подумки розфарбувати реальність, аби побачити хоч краплю тієї краси, серед якої промайнуло Назарове дитинство.

Не зважаючи на відсутність барв видно було, що жили тут добрі господарі: хатинка охайна, поруч старенький садочок, двір чистенький, без зайвого мотлоху, тільки місцями геть вкритий височенними бур'янами.

Назар швиденько повиривав бур'яни перед ґанком і акуратно склав купою попід хатою. Кожен крок, рух чи погляд видавав емоції, що наповнювали по вінця. Певно зараз у його голові спливають найдорожчі спогади. Усе навкруги таке йому дороге, що словами того не передати. Це потрібно бачити й відчувати.

— Тут я виріс, тут залишилось моє дитинство, тут, десь зовсім поруч, загубилися мої дитячі мрії.

— А можна зайти у хату? — обережно спитав я.

— Звісно ж, — одразу відповів Назар і, просунувши руку у розбиту шибку, відчинив вікно.

Він підсадив мене, аби я поліз у хату і відчинив двері із середини. Як же це круто? Наче в кіно. Такого я ніколи не робив. Мить і ми уже у хаті.

Буся притисла ліхтарик до себе ближче й змусила його сяяти яскравіше, аби наповнити кімнату світлом. Вона повільно ширяла в повітрі й розглядала всі речі

довкола. Здається вона досі сумує за своїм людським життям, яке обірвалось, ніби тонка ниточка. Я вирішив не турбувати крихітку своїми запитаннями й зосередився на своїх відчуттях.

Найпершим у хаті мене вразив неймовірний запах старовини, особливий і неповторний. Тут пахло спогадами, і добрими й сумними. В повітрі 82

ширив аромат минулих перемог сподівань. В будинку пахло смачними сніданками, вечерею та, звісно ж, борщем. А ще тут пахло бабусиними казками, працею і любов'ю, щирістю і відданістю.

— А ти давно тут був востаннє? — запитав я, роздивляючись старі фотографії на стіні.

— Давно... дуже давно.

Назар підійшов ближче до мене і, обережно витираючи пилюку з фотографій, сказав:

— Це бабуся, а це мій дід. Бабуся готувала найсмачніші у світі пундики, а дідовий садок був найкращим у селі.

Дивно, але мене не полишало відчуття, що за хатиною хтось доглядає, ніби хтось і досі живе у цьому старенькому помешканні. Раптом із сусідньої кімнати почувся гуркіт.

— Хто там? — спитав я. — Кіт, може, якийсь?

— Зараз поглянемо.

Ми зайшли у кімнату і побачили на столі рудого смугастого шкідника. Кіт сидів непорушно, уважно дивився на нас і навіть не думав тікати. "Чого він не боїться?" — подумав я.

Назар підійшов до смугастика і почував його за вушком:

— То тепер ти тут хазяїнуєш? Коли так, навіщо покидав книжки з полиці?

— Може, це сусідський кіт? — спитав я.

— Ні, сусідів немає. Це покинуте село, тут ніхто не живе. Відколи темрява заповонила ці краї, люди покинули свої будинки й вимушені були тікати звідси. Я майже впевнений, що тут ніхто не живе. Тільки дивно, що кіт нас не боїться.

Раптом із шафи почувся якийсь шурхіт, двері помалу почали відкриватися і ми побачили невеличкого чоловічка. Ми із Назаром хоч і звикли до різних дивовиж, але все ж були вкрай ошелешені.

— Чого витріщилися? — буркнув чоловічок. — Домовика ніколи не бачили?

Я розумів, що потрібно щось відповісти, бо дійсно не ввічливо отак витріщатися. Проте промовити жодного слова я не зміг. Спантеличений я уважно дивився на домовика і намагався його розгледіти якомога краще. На перший погляд, він був схожий на людину, але зростом не вище мого коліна. Він мав пишну сиву бороду, старенький одяг, а в руках тримав маленький ціпок.

Допоки я роздивлявся домовика, Назар зібрався із думками й заговорив:

— Вибачте, ми просто не очікували когось тут зустріти. Я так розумію, це ви

доглядаєте за будинком? Звідки ви тут і чому?

— Питання, питання, але жодного дякую, — набурмосився домовик.

— Ой, пробачте, будь ласка, це вам гостинець, — сказав я і віддав домовику пакунок із цукерками й печивом. — Дякуємо, що зберегли хату.

Отримавши смаколики, домовик одразу подобішав і його обличчя прикрасила широка добра посмішка.

— Дякую, — схилився до домовика Назар і поручкався з ним. — Звідки ви тут і навіщо?

— Звідки я, сказати не можу — не пам'ятаю, бо живу тут відколи побудована ця хата, — почав пояснювати домовик. — А хату доглядаю, бо вона мені рідна і люба. Я допомагав твоїй бабусі по господарству, допомагав і дідові. Я бачив раніше, як вони люблять і плакають свій дім, тому намагаюся зберегти його тепер, коли їх немає. А тебе, Назаре, вже і не сподівався побачити.

Назар помітно засмутився і поринув знов у свої спогади. Помалу в його голові спливали спогади із 84

дитинства: він бачив себе малим побіля бабусі, яка пече Великодні паски, бачив себе з дідом на річці, згадав, як вони доглядали усі разом садок, навіть Бровка згадав — старого чорного собаку із білими лапами та надзвичайно розумними очима.

Назар ходив кімнатою, роздивлявся старі речі й згадував. Кожна річ мала свою історію, приховувала якийсь спогад із дитинства. Ось книжка із загадками Леоніда Глібова, яку Назар готовий був перечитувати хоч сто разів — кожен загадку знав на пам'ять, але все одно читав із захватом, ніби вперше. А ось іще одна улюблена, затерта майже до дірок, казка "Хлопчик Чобіток і Зірочка" про такого ж мрійника і вигадника, яким був малий Назар. Любити книжки його навчив дідусь, вони разом читали усе, що тільки можна було знайти. Навіть поличку для книжок зробили, власноруч удвох.

— Назаре, здається я знаю, що ти шукаєш, — порушив тишу домовик. — Ось там на полиці аж угорі діставай отой стос вицвілих газет і журналів.

— А що там? — зацікавився Назар, перебираючи старі запылені газети.

Буся підлетіла ближче до полички й уважно почала роздивлятися старі жовті папірці, газети й журнали. Вона зосереджено світила на поличку, доки Назар шукає.

— Шукай уважніше, там має бути дещо цікаве, — наполягав на своєму домовик. — А ти світи краще.

Буся здається трохи образилась на домовика. Домовик звісно ж не хотів ображати, просто він давно ні з ким не спілкувався, тому й забув, як ввічливо говорити, аби не створювати таких от ситуацій. Але сталося те, що сталося, тому крихітка вирішила домогтися справедливості.

Доки домовик був повністю зосереджений на пошуках скарбу поміж запылених газет, Буся 86

поклала на поличці ліхтарика, а сама крадькома шмигнула в іншу кімнату. Вона тихесенько залетіла в кімнату з іншого входу й наблизилась до домовика ззаду. Я

одним оком спостерігав за цим дійством, але й вухом не повів, аби не сполохати Бусю чи домовика.

Доки домовик не зводив очей із полиці, Буся вусиками потяглася до мішечка зі смаколиками. Вона справжній майстер із полювання на солодощі. Її язичок звис набік, оченята стали темні, наче великі намистини, а вусики, вправніші за пальчики, швиденько вхопили шоколадну цукерку з мішка. Мить і Буся зі здобиччю вилетіла геть.

Тим часом ми знайшли скарб. Поміж старого мотлоху, у повній сірості й безбарвності, у стосі вицвілих непотрібних газет ховався малюнок. Як він туди потрапив, невідомо, і диво, що він зберігся. Яскравий добрий малюнок був справжнім скарбом. Назар тримав його, наче якусь реліквію і пильно роздивлявся.

Я підійшов ближче, аби поглянути на скарб і одразу ж закричав:

— Це ж твоя мрія! Це ж твій будинок, і веселка, і сонечко, і купа квітів — ти мріяв про такий будинок, де був би щасливим.

Назар нічого не сказав, він дивився на малюнок і намагався стримувати емоції, що кипіли всередині нього, наче розпечена лава у вулкані. Він згадав, як малював цей будиночок, як старанно виводив кожну лінію і намагався розмалювати свою мрію якомога яскравіше.

Назар дійсно усім серцем щиро бажав вирости й збудувати десь за містом будинок своєї мрії. Він хотів щоранку виходити босяка у двір і, зануривши ноги у прохолодну росяну траву, відчувати як земля напуває його своєю життєдайною силою.

Назар тримав старенький малюнок, а в серці його помалу починав сяяти ліхтарик. Помалу світла в ньому ставало дедалі більше і більше.

— Працює! — не стримався я і підскочив до Назара, аби обійняти його.

— Дякую, малий. Це все ти й твоя наполегливість. Чесно кажучи, я до останнього не вірив, що із цього вийде щось путнє. Але це тільки частинка мрії. Я згадав не все.

— Нічого, згадаєш, — відповів я. — Вже час летіти далі, а то ми можемо не встигнути.

Вирушаючи, ми ще раз подякували домовику і пообіцяли неодмінно повернутися, коли темрява відступить із села. Світло обов'язково переможе, мир запанує й усі села і міста, що опинилися під владою п'їтьми, розквітнуть, засяють новими барвами й будуть пашіти життям.

Ми вхопилися за паперового змія, вітер швидко підхопив нас і поніс у височінь. Вже коли ми підіймалися вгору, домовик помітив довкола ротика Бусі шоколадні вуса й закричав:

— Ох, ти маленька злодюжка, мою цукерку поцупила!

— До побачення, домовичку! — кричав я. — Не сердься на Бусю. Ми ще повернемось із новими цукерками. Я привезу тобі цілий ящик цукерок!

Вітер підіймав нас вище і вище, не звертаючи у бік — тільки вгору. Хмари залишалися внизу малими білими цятками, а змії невпинно здійсмався у височінь. Назар дивився на Бусю з шоколадними вусами й ледь стримував усмішку.

Я летів і відчував занепокоєння, адже все занадто добре і легко. Ось ми утрюх усміхнені летимо за наступною часточкою мрії. Все довкола тихо й мирно, сонце усміхається нам й надихає 88

сміливо рушати далі до своєї мети. Ніби все добре, але всередині у мене занепокоєння.

— Ой, погляньте туди, там чорна хмара! — зненацька вигукнула Буся.

Ми з Назаром перевели погляд убік, куди вказувала Буся, й побачили велику хмару. Вона була чорно-багряна. Це не звичайна дощова хмара. Здається це кубло диму, що здійнялося в небо після вибуху.

Я помітив, як Назар напружився, на обличчі поміж брів з'явилися дві похмурі зморшки.

Він коротко й суворо вимовив:

— Це пільма, ми летимо в бік її лігва. — А потім додав — Ви готові? Буде спекотно.

У відповідь ми із Бусьєю схвально мугикнули, але рівень моєї стурбованості від того не зменшився. Буся міцно притислася до мене й обійняла м'якенькими лапками, а на додачу й пухнастими вусиками. Яка ж вона мила — цього не змалювати словами. Вона дійсно суцільне тепло й доброта, помножені на щирість і любов. Найсвітліше у світі створіннячко.

Лише одного дотику до її лапок достатньо, аби власний ліхтарик засяяв яскравіше й натхненніше. Буся ніби крихітний акумулятор світла може з легкістю запалити сяйво майже згаслих ліхтариків й надихнути на нові звершення, що потребують доброти й відданості своїй справі.

Я вчасно опанував свої емоції й заспокоївся, адже вдалині почали з'являтися інші чорні хмари, а на землі стало видно чіткі обриси чорних плям пухирів. Барви зникли — ми ніби опинились в старому чорно-білому кіно.

Я не втримався й спитав:

— Куди саме ми летимо?

Я очікував почути відповідь Назара, але сказала Буся:

— Часточку мрії поцупила пільма, коли вчепилася своєю кремезною кігтястою лапою за ногу Назара. Я бачила. Мрія потяглася за пільмою тоненькими золотаво-сяйнистими павутинками. Назаре, твоя мрія зачепилася за її кіготь. Ми знайдемо цю павутинку світла, я зможу знайти. Я можу бачити її.

— Мала, то ти хочеш сказати, що ми зараз летимо до тієї гидоти, щоб зняти золотаве павутиннячко з її лапи? — запитав Назар з таким обличчям, ніби його хтось мішком огрів.

Ми із Буською не стримались і почали тихенько гиготіти. Назар дійсно мав кумедний вигляд.

— А що смішного? — не второпав він. — Звісно, нічого дивного й особливого, я щодня бігаю за якимись потворами в потойбічному світі й мацаю їх за лапи.

— Можна ще полоскотати потвору за її лапу, вона розсміється й здохне від реготу,

— додав я, ледь стримуючи сміх.

Після цих слів ми не втрималися й зареготали щосили. Найсмішніше сміялася Буся. Її сміх виявився смішнішим за той жарт. Від нашого сміху ліхтарики засяяли яскравіше. Кожна добра думка, щира емоція, радість і сміх — все підсилює міць світла. Тож варто усміхатися й жартувати якомога частіше, аби погані думки й темрява не мали жодного шансу оселитися в вашому житті.

Ми вчасно посміялися й підзарядили свої ліхтарики, адже майже впритул наблизились до півми. Онде в далечині я помітив щось незрозуміле. Воно не схоже на ту півму, яку я бачив раніше уві сні. Це було щось інакше, надто величезне. Ніби гора, але рухома.

Також я помітив у цієї кремезної істоти довгі тонкі кінцівки, викручені й переплетені з десятків кривих тонких гілок. Воно ворухнулося, підняло свої лапи, і я побачив, як по них тече щось чорне й липке. Кожна крапля цієї чорної гідоти, падаючи на землю, створює ті самі чорні пухирі. Дуже багато пухирів, занадто багато. Мене вперше охопив страх. На щастя поруч Буся, тому я відчув її м'якенькі лапки на одному плечі. І могутню руку Назара на іншому.

— Разом ми сила і з нами найсильніший промінчик світла, — впевнено сказав Назар й обережно посунув капюшончик Бусі, адже він трішечки зсунувся вбік під час стрімкого польоту.

Ви тільки уявіть величезні руки Назара в порівнянні з крихіткою. Це така милота, що аж дух захоплює від побаченого. Буся поглянула на Назара, кліпнула маленькими оченятами й зосередила увагу на шляху вперед.

Несподівано чорна липка куля влучила прямісінько в наш повітряний змій.

— О, ні! Ми падаємо!

Буся міцно вчепилися кігтиками в футболку Назара. Я щосили тримався за мотузку повітряного змія, ніби клеєм намазаний. А Назар зосереджено оглядав усе довкола й шукав вихід. Думаю цієї миті його мозок почав працювати, як супершвидкий комп'ютер для обробки даних й пошуку шляхів порятунку. Саме так поводить справжній воїн в екстремальній ситуації. Доки ми перелякано верещали із Бусею і міцно трималися за те, що першим вдалося вхопити, Назар згенерував план порятунку.

Він одним різким порухом руки дістав ремінь й закинув його прямісінько в пухиря, що пролітав

зовсім поруч із нами. Спочатку я не зрозумів навіщо, адже ж пухирі небезпечні. Навіщо нам липкий чорний пухир? Проте відповідь не забарилася. Пухир виявився занадто липким, тому ми міцно зачепилися за нього й почали стрімко сповільнювати хід. Нас потягло вбік, саме туди, куди був спрямований цей пухир.

— Увага, зараз буде екстрена посадка на пухир.

— Ооооо!!! Ти впевнений, Назаре?!! — перелякано кричав я. — Це ж... це... цццеее — не міг вимовити я.

— Так, хлопче, це пухир, м'який, липкий і досить пружний, — спокійно вимовив

Назар. — Буся, приготуйся. Щойно ми впадемо на цю липку гидоту, світи ліхтариком якомога сильніше. Ми засліпимо його світлом і воно має вибухнути й здохнути.

У відповідь Буся, наче солдат, схвально мугикнула й відповіла:

— Плюс.

— А якщо не вибухне? Якщо воно не здохне? — панічно питав я, чіпляючись за футболку Назара.

— Здохне, в пухиря немає іншого шляху.

"Так воно здохне, воно здохне. здохне" — повторював я в голові, наче вірш перед уроком. В мить, коли ми майже наблизились до землі й того гидкого пухиря, я поглянув на зосередженого Назара, а потім почув гучний тоненький голос Бусі:

— Здохни, пухир! — войовничо вигукнула крихітка.

Ми із Назаром миттєво поглянули одне на одного й одночасно зареготали. Наші ліхтарики яскраво засяяли, дуже вчасно, саме тоді, коли ми впали на пухир.

Щойно світло огорнуло поверхню пухиря, він одразу вибухнув і розлетівся на мільйон крапель бруду. Ніби хтось кинув величезну каменюку в 92

калюжу з багнюкою. Залишки пухиря забризкали все довкола і нас з ніг до голови.

— Фу, воно липке, як його витирати? — з неприхованою огидою вигукнув я.

— Помиєшся потім, — сказав Назар, наче відрізав.

Він не лишив навіть шансу сперечатися. Так, помиюся потім. А поки буду ходити поміж пухирів, наче свій, ніби в спеціальному камуфляжі, аби пільма нас не помітила. Хм, щось в цьому є логічне. Це ж було в якомусь фільмі. Хтось із воїнів уже намащувався багнюкою, аби його потвори не бачили.

Ми швидко рушили в напрямку, який вказувала Буся. Вона ясно побачила мрію Назара. Іти потрібно в самісіньке лігво пухирів. Саме на східному напрямку їхня база. Пухирів там скупчилось сотні, а може й тисячі.

Це справжнє божевілля, небезпечно так, що краще не думати про це. Вибору немає. Є задача і ми маємо її вирішити. Назар заслуговує повернути своє світло, адже він боровся саме за це. Кожен воїн повинен врешті залишатися зі своїм світлом, тому за кожен ліхтарик ми повинні боротися з останніх сил.

Нам дещо пощастило, адже саме зараз довкола тихо. Сподіваюся ми зможемо крадькома й непомітно забрати мрію й забратися геть. Не впевнений, що так і буде, але дуже хочеться в це вірити.

Я знов поринув у свої думки. Іноді я гублюся й не розумію, чи це мої спогади були, чи то мої вигадки, чи реальність довкола збожеволіла й своїми витівками позбавляє мене здорового глузду. Думаю я просто втомився, адже поміж пільми сили витрачаються значно швидше й втомлюєшся скоріше.

— Он вона, бачите, — зненацька вигукнула Буся. — Золотава павутинка висить он там поміж чагарників. По обидва боки пухирі, але вони ніби сплять, тому я хутко прихоплю мрію й ми тікаємо. Оке?

— Оке... — невпевнено згодився Назар, повторюючи дивакувате Бусіне слівце.

Ми залишилися стояти в темряві, а Буся швиденько полетіла в бік чагарників за мрією. Назар стояв, нашорошивши вуха. Він відчував небезпеку. Інтуїція говорила йому, що ми зайшли в пастку. Він уважно роздивлявся усе довкола й шукав щось підозріле, щось, що має видати якийсь підступний план темряви. Пухирі були непорушні, вони ніби спали в очікуванні команди атакувати.

Буся обережно летіла навпростець, осяюючи своїм ліхтариком шлях довкола. Назар зосередив увагу на крихітці. Він помітив, як світло її ліхтарика підсвічує якісь довгі пацьорки, що тягнуться від кожного пухиря вдалечінь й підіймаються вгору.

— Що за чортівня?

Не встиг Назар збагнути, що ж то насправді, як воно почало ворухитися. З неба на нас впала величезна чорна хмара, що накрила все довкола, наче брудна вовняна лапа. Суцільна пільма огорнула навколишній простір. Я злякався.

Коли пільма накрила нас, в голові почали прокидатися страшні спогади, старі забуті образи, власні невдачі, застарілі сумні думки, невпевненість. Печаль почала охоплювати мене із середини, а на очі навернулися сльози.

— Малий, тримайся, — вигукнув Назар. — Ми разом, не пускай пільму у себе. Ти сильніший за неї. Рятуймо Бусю.

Так, рятувати Бусю. Де ж вона? Зовсім сама там в пільмі.

Будемо тут малювати пухирів? Чи краще Бусю?

95

— Ти бачиш її світло?! — голосно крикнув я. — Я втратив її, не бачу, загубив зовсім.

— Он вона, ледь сяє.

Ми хутко кинулися до маленької цяточки світла. Всередині мене кипіло і повторювалось по колу: "Тільки живи, будь ласка, крихітко, тільки живи. Ти ж маленьке сонечко. Ти маєш жити. Світлішої за тебе істоти не існує".

Доки ми бігли до Бусі, я відчув як наші ліхтарики почали слабнути. Це пільма витягує силу з нас. Треба діяти значно швидше. Не можна зволікати час. Кожна секунда на вагу золота. Але час знову перетворився на густу липку суміш. Ненавиджу все липке.

Хвилини й секунди злиплися, ніби обмазані чорною смолою, з якої створені пухирі. Я намагаюсь бігти, але ноги ніби місять багнюку і я стою на місці. Ось же вона майже поруч. Буся майже біля мене, я зараз її підхоплю й все буде добре. Ще крок. Ні, ще один крок. Як таке може бути, я біжу на місці.

— Аааааа! Буууууся!!! Я врятую тебе! — крикнув я щодуху й нарешті дістався до неї.

Я вхопив її й побачив у лапках золотаве павутиннячко. Вона змогла, вона дістала мрію.

— Буська, ти крута! — пригорнув я її до себе й готовий був розцілувати.

У відповідь вона ледве промовила: "Цукерочку". А потім заплющила оченята й

втратила свідомість.

Я швидко обернувся до Назара й ошелешено зачкляк. Довкола його оточили пухирі й готувалися атакувати з усіх боків одночасно. Невже це кінець? Ні!!! Не для цього ми так далеко вирушили. Невже заради цього ми летіли сюди, шукали мрії, ризикували життям Бусі. Ні, не заради цього. Так не може бути. Це несправедливо. В середині мене кипів вулкан образи на Всесвіт, адже я був упевнений, що так не може бути, бо Назар цього не заслуговує.

— Це несправедливо, — тихо промовив я, тримаючи на руках Бусю, а мої очі заблищали підступними слізьми, які я мужньо стримав.

Коли я подумки почав ненавидіти світ за несправедливість, попереду один за одним почали з'являтися яскраві ліхтарики. Вони просувалися вперед й нищили своїм світлом пільму.

— Юу-ху! — вигукнув я. — Буся, поглянь, нас врятовують! Воїни світла. Вони прийшли. Вони нас врятовують.

Побачивши військо, Назар швидко рушив до мене й ухопив за руку:

— Малий, час забиратися звідси. Тут буде зараз запеклий бій.

Здається я взагалі не зрозумів що відбувається. Я відчував, як Назар міцно тримає мене за руку. Я слухняно, вірніше мої ноги слухняно йшли за ним. Куди ми йдемо, я не розумів. Ми просто йшли і йшли, а в моїх руках ледве дихала крихітна Буся. Ми йшли, але насправді йти немає куди. На мить я спинився й крикнув:

— Назаре, озирнися! Пільма всюди, ми не втечемо пішки від неї. Шляху додому немає. Повітряного змія ми втратили. Буся помирає, вона не підкаже нам шлях. Зупинись. Визнай, що ми програли. Все скінчено. Усе це було дарма.

Назар зачкляк. Він не з тих, хто здається. Він мовчки дивився на мене, а в його голові його суперкомп'ютер шукав вихід.

— Туди! — коротко вигукнув він і вказав назад.

Коли я обернувся, побачив ті самі сходи, що вибудовуються з неба. Ті сходи, що з'являються, коли хтось із воїнів має вирушати в небо.

— Ти жартуєш! Як!? Ми ж... ми_ — знов почав я затинатися. — Ми.. ж.. жжж. жжиии..

— Так, пацан, ми живі та будемо живими. Я тобі обіцяю.

Коли ми дісталися сходів, вверх уже підіймався воїн. Часу на роздуми немає. Щойно воїн дістанеться неба, сходи зникнуть і шансу вибратися з пільми не буде.

Крок за кроком я біг по сходах так, ніби сто скажених собацюг гоняться за мною. Не впевнений, що в реальному житті я б зміг так бігати. Але, все одно цього недостатньо. Назар з однією ногою й милицею йшов сходами так швидко, як це дозволяв йому його фізичний стан.

Ми надто повільні, адже той воїн ось-ось дістанеться неба. Знову ця сама мить, коли все втрачено. Я вже втомився від цього. Це справжнє випробування. Чому завжди потрібно так відчайдушно боротися за порятунок добра? Певно, тому що добро і світло найцінніші скарби у світ. Тому за це варто боротися й боротися, а потім відновлювати

сили й боротися далі допоки все світло не буде врятоване.

— Буся, ти чуєш мене, — звернувся я до крихітки. — Ти втомилась, я знаю, але нам конче потрібна твоя допомога. Малесенький стрибок, трішки підлетіти й ми будемо на небі в безпеці серед тисяч ліхтариків. Без твоєї допомоги не встигнемо. Назар не зможе, він не може бігти. Будь ласочка, Бусю.

Щойно я подумав було здаватися, Буся розплющила оченята, міцно притисла ліхтарик до себе й тихенько вимовила:

— Тримайтеся за мене, летимо.

Ми хутко злетіли сходами аж до зірок. Навколо все було зовсім не так, як показують у наукових фільмах про космос. Ми із легкістю дихали, нам не було холодно а, діставшись неба, ми торкнулися ногами якоїсь поверхні.

"Виявляється на небі можна стояти!" — подумав я. Воно міцне і дуже схоже на землю, вкриту темно-синім оксамитом. Міцями небо, схоже на м'яку тканину, зім'ялося, подекуди воно гладенько постелене. Майже скрізь поверхня щільно вишита срібними зірками.

— Дякую, Буся, ти справжнє диво, — щиро дякував Назар.

— Поглянь, хто там? — спитав я, помітивши стареньку бабусю. Вона, тримаючи на колінах край неба, помалу вишивала срібними нитками нові зорі.

— Бабуню! — зрадів Назар і стрімко рушив уперед, вправно допомагаючи собі милицею. — Бабусю, невже це ти?

Старенька, почувши знайомий голос, відклала шитво і сполохано заговорила:

— Назарчику, що ти тут робиш? Тобі не можна бути тут? Іще не прийшов твій час.

— Не переймайся, бабусю, я живий, — заспокоїв стареньку Назар. — Познайомся, це Олесь — мій малий друг. Ми разом шукаємо мої дитячі мрії, аби знов засвітився виснажений темрявою ліхтарик у моєму серці.

— Я бачила. Я слідкувала за тобою доки сяяв твій ліхтарик, доки ти боровся, — сказала бабуся. — А потім тебе із побратимами оточила густа чорна імла, темрява знищувала один за одним молоді сильні ліхтарики. Тоді ви билися до останнього промінчика світла. А потім я загубила тебе. Я шукала, але не могла знайти твоє світло, твій яскравий ліхтарик став зовсім непомітним.

— Пітьма майже всього мене захопила, але дякувати друзям я почав її помалу перемагати. Але мені потрібно знайти загублені мрії, тільки вони здатні відновити світло в моєму ліхтарику, — пояснював Назар.

Він взяв бабусю за руку і, прихилившись до старенької, попросив:

— Допоможи, будь ласка. Я був у вашій хаті, знайшов малюнок, але там не все.

Я одразу ж дістав із кишені акуратно згорнутий малюнок і подав його бабусі. Вона поглянула на нього і посміхнулася:

— Звісно ж не все. Ти ж не встиг тоді домалювати, адже приїхали батьки за тобою і ти мав їхати додому. Проте я не знаю, що саме ти хотів намалювати, ти не говорив.

— Може це допоможе, — простягнув я золотаві павутинки, які знайшла Буся.

Бабуся взяла їх в руки, уважно роздивилася, а потім поклала на малюнок. Ніби

золотаві пензлі торкнулися старенького аркуша й почали старанно вимальовувати те, що ховалося далеко в підсвідомості Назара. На малюнку з'явився пишний садок, квітучий і ошатний.

— Так, справді, — згадав Назар. — Я мріяв про власний садок біля хати. А дід завжди посміхався і відповідав, що пишається мною.

Назарів ліхтарик засяяв ще яскравіше. Він сяяв дужче, ніж деякі ліхтарики на землі, але все ж не на повну силу, бо ще не всі спогади склалися в єдиний малюнок, що зображує найважливішу мрію його життя.

Раптом Буся застогнала. Вона вистригнула з моїх рук і впала на краєчку неба, де були недошиті зорі. Ліхтарик випав із її лапок й покотився прямісінько до бабусі Назара.

— Бусю, що з тобою? — сполохано спитав я.

— Вона істота світла й тендітна. Забагато сил вона втратила, перебуваючи поміж темряви. Ви повинні швидше повертатися — сказала бабуся.

— Але ж ми ще не всю мрію зібрали до купи, — ледь вимовив я. — Назаре, твоя мрія. Як же ми повернемося без неї?

— Байдуже. Зараз потрібно рятувати наше сонечко. Мій ліхтарик світиться, він майже відновився, я відчуваю свої сили. Цього мені достатньо. Я не дозволю, аби щось трапилось із Бусьєю. Рушаймо назад, її потрібно повернути до світла й нагодувати цукерками.

Назар міцно обійняв бабусю, подякував і, не обертаючись, підійшов до мене. Бабуся перехрестила нас і побажала щасливої дороги.

— Стоп, стоп, стоп, — сполохався я. — А як же ми дістанемось додому? Змія повітряного немає, і Буся не в тому стані, аби літати й носити нас таких величезних двох...

Назарова бабуся усміхнулася й сказала:

— Ось вам край неба, спускайтеся по ньому. Він веде прямісінько до парку біля госпіталю. Просто уявіть, що ви взимку вирішили з'їхати високою засніженою гіркою на санчатах.

— Оооооо... нууу, це вже без мене..

Я хотів було опиратися, але Назар міцно вхопив мене за руку й стрибнув униз, потягнувши мене за собою.

— Ааааааааа!!!

Ми стрімко летіли крізь зоряне небо вниз. Наші ліхтарики сяяли яскравіше від зірок, а в голові помалу вмоцувалися на свої місця спогади, мрії та нові відкриття. Перед очима у мене незмінно стояв образ того самого будинку із садочком, що малював Назар в дитинстві. Мене надзвичайно цікавило, якою має бути його мрія в цілому? Чого ж не вистачає воїну, аби здолати усю темряву і почати мирне життя зі світлом у серці?

Сонце давно вже сховалось за небокраєм, довкола в парку увімкнулися ліхтарі. Я не хотів у це вірити, але час, який нам було відведено на пошуки, сплинув надто швидко.

Ми не встигли, не впорались. Лишалось знайти останню часточку мрії, але ми не змогли.

Щойно ми опинились в парку, на лавці біля покинутого нами візка я помітив шоколадні цукерки. Дивно, хто ж їх тут залишив? Хтось турботливий лишив солодощі для Бусі. Одна цукерка, потім ще одна... Буся швидко отямилась, солодощі мають дійсно цілющу силу.

— Чому час такий швидкоплинний? — розгублено спитав я, але відповіді на моє питання не існувало.

— Час непідвладний людині, — відповів Назар. — Я і так отримав занадто багато подарунків сьогодні. Я згадав те, що так сильно любив, я був у рідній хаті, я бачив бабусю і найголовніше — я знайшов надійного друга.

— І я знайшов найкращого у світі друга.

— Мені час летіти, — тихенько промовила Буся. — Ми ще побачимось, неодмінно.

Яка ж вона кумедна з цими шоколадними вусами. Її постійно хочеться обійняти, як маленьке кошенятко.

— Бувай, Бусю. Дякую за все.

— Бувай, крихітко. Приходь за цукерками, — додав Назар. — Дякую тобі.

Коли ми дісталися госпіталю, у парку майже зникла золотава сонячна імла. Ані Повітрулі, ані хух чи Діда не було видно. Я дістав із кишені малюнок, віддав його Назару, а сам повинен був швидко віднести милицю назад в комірчину Олени Іванівни. Пригода скінчилася.

— Дякую тобі, Назаре. Я пишаюся нашою дружбою. І я б дуже хотів, аби в мене був такий тато, як ти.

Назар зняковів від моїх слів і ледь зміг промовити у відповідь:

— Я теж тобою пишаюся. Біжи вже, поки не помітили пропажу.

Я побіг у корпус, а Назар лишився сидіти у парку. Він дивився на свій малюнок і думав. Мої слова глибоко запали йому в душу, змусили його серце калатати й гриміти, наче гучні литаври. Назар подумки малював біля хати себе, поруч рудоволосу Повітрулю-маму і мене. Тільки-но образ зібрався до купи, він відчув як у серці щось спалахнуло — то засяяв ліхтарик. Світло перемогло темряву.

Того дня ми здолали лише крихітну часточку темряви, яка міцно вчепилася в душу Назара. Попереду довготривала боротьба, яка потребуватиме багато сил і часу. Ми залишили темряву ізольованою і знесиленою. Наші воїни повинні набратися сил, відновити могутність світла і підготувати свої ліхтарики для боротьби.

Доки темрява ослабла, ми маємо час, щоби підготуватися для важливої битви. В майбутньому світ має бути звільнений від темряви. Я знаю, що боротьба із цим потворним чорним створінням, яке винищує все, до чого торкнеться своїми пазурами, буде запеклою. Але я також знаю, що ліхтарики здатні перемогти це зло. І ми всі зробимо це, ми здолаємо темряву й зробимо світ мирним і світлим.

Сьогодні під час польоту із повітряним змієм я відчув безмежну свободу і легкість. Це особливе відчуття, якого раніше не було. Це відчуття неможливо із чимось

порівняти — воно особливе і неповторне. Щойно мої ноги відірвалися од землі, всередині мене щось змінилося, я змінився і більше ніколи не зможу звільнитися від бажання знову і знову здійматися до небес із птахами й сповнюватися до країв безмежною свободою.

— Я буду пілотом! — голосно вигукнув я, забувши, що я на вулиці й поруч можуть бути сторонні люди.

Я обернувся довкола, але поруч нікого не було. Мене почув лише повітряний змії, якого я тримав у руках. Мій змії став свідком важливого рішення, яке змінить моє життя. Сьогодні зараз я стою на початку довгого шляху, який вестиме мене до моєї мрії.

В повітрі запахло надією і вірою у краще. Я стовідсотково зрозумів, що це правильне рішення, яке вестиме мене в напрямку перемоги. Мій ліхтарик засяяв так яскраво, як не сяяв ще ніколи.

Я буду пілотом — я буду літати.

P.S. Далі буде, бо у Ліхтариків ще купа справ.